

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU ASEPRESIDENDI MÄÄRUS

14. juuli 2021 *

Ajutiste meetmete kohaldamine – ELTL artikkel 279 – Ajutiste meetmete kohaldamise taotlus – ELL artikli 19 lõike 1 teine lõik – Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Dyscyplinarna (distsiplinaarkolleegium) sõltumatus – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artikkel 47 – Tõhus kohtulik kaitse – Kohtunike sõltumatus – Kohtunike distsiplinaarkord – Kohtunike sõltumatuse puudumist käsitlevate õigusküsimuste analüüs – Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Nwyższego (Poola kõrgeima kohtu erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium) ainupädevus

Kohtuasjas C-204/21 R,

mille ese on ELTL artikli 279 alusel 1. aprillil 2021 esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlus,

Euroopa Komisjon, esindajad: P. J. O. Van Nuffel ja K. Herrmann,

hageja,

versus

Poola Vabariik, esindaja: B. Majczyna,

kostja,

EUROOPA KOHTU ASEPRESIDENT,

olles ära kuulanud kohtujurist G. W. Hogani,

on teinud järgmise

määruse

- 1 Euroopa Komisjon palub ajutiste meetmete kohaldamise taotluses Euroopa Kohtul muu hulgas kohustada Poola Vabariiki kuni Euroopa Kohtu sisulise otsuse tegemiseni peatama mitme riigisisese õigusnormi kohaldamine, mis kehtestati 20. detsembri 2019. aasta seadusega, millega muudetakse üldkohtute korralduse seadust, Poola kõrgeimat kohut käsitlevat seadust ja teatud muid seadusi (ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, *Dz. U.* 2020, jrk nr 190, edaspidi „muutmisseadus“).

* Kohtumenetluse keel: poola.

- 2 Taotlus on esitatud seoses liikmesriigi kohustuste rikkumise hagiga, mille esitas komisjon ELTL artikli 258 alusel 1. aprillil 2021 (edaspidi „hagi“) ja milles ta palus tuvastada, et:
- kuna Poola Vabariik võttis vastu ja jättis jõusse 27. juuli 2001. aasta üldkohtute korralduse seaduse (ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych, *Dz. U.* 2001, nr 98, jrk nr 1070) muutmisseadusega muudetud redaktsioonis (edaspidi „muudetud üldkohtute seadus“) artikli 42a lõiked 1 ja 2 ning artikli 55 lõike 4, 8. detsembri 2017. aasta kõrgeima kohtu seaduse (ustawa o Sądzie Najwyższym, *Dz. U.* 2018, jrk nr 5) muutmisseadusega muudetud redaktsioonis (edaspidi „muudetud kõrgeima kohtu seadus“) artikli 26 lõike 3 ja artikli 29 lõiked 2 ja 3, 25. juuli 2002. aasta halduskohtute korralduse seaduse (ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych) (*Dz. U.* 2002, jrk nr 1269) muutmisseadusega muudetud redaktsioonis (edaspidi „muudetud halduskohtute seadus“) artikli 5 lõiked 1a ja 1b ning muutmisseaduse artikli 8, keelates kõigil liikmesriigi kohtutel kontrollida, kas on järgitud Euroopa Liidu nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikliga 47 – arvestades Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat, mis käsitleb Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK“) artikli 6 lõiget 1 – ning ELTL artiklist 267 ja liidu õiguse esimuse põhimõttest;
 - kuna Poola Vabariik võttis vastu ja jättis jõusse muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõiked 2 ja 4–6 ning artikli 82 lõiked 2–5, samuti muutmisseaduse artikli 10, andes Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych'ile (erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium) (edaspidi „erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium“) ainupädevuse läbi vaadata väiteid ja õigusküsimusi kohtu või kohtuniku sõltumatuse puudumise kohta, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 ning ELTL artiklist 267 ja liidu õiguse esimuse põhimõttest;
 - kuna Poola Vabariik võttis vastu ja jättis jõusse muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktid 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktid 1–3, võimaldades distsiplinaarsüüteoaks kvalifitseerida selle, kui kohtunik kontrollib, kas järgitud on liidu nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47 ning ELTL artiklist 267;
 - kuna Poola Vabariik andis Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Dyscyplinarnale (distsiplinaarkolleegium) (edaspidi „distsiplinaarkolleegium“), kelle sõltumatus ja erapooletus ei ole tagatud, pädevuse lahendada asju, mis otseselt mõjutavad kohtuniku ja kohtunikukandidaadi staatust ja ülesannete täitmist, nagu ühelt poolt kohtuniku ja kohtunikukandidaadi vastu kriminaalmenetluse alustamise või nende eelvangistuse taotlused ning teiselt poolt tööõiguse ja sotsiaalkindlustusasjad, mis puudutavad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikke, ning kohtuasjad, mis on seotud kõrgeima kohtu kohtunike pensionile saatmisega, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust;
 - kuna Poola Vabariik võttis vastu ja jättis jõusse muudetud üldkohtute seaduse artikli 88a, muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 45 lõike 3 ja muudetud halduskohtute seaduse artikli 8 lõike 2, siis on Poola Vabariik rikkunud õigust eraelu puutumatusel ja õigust isikuandmete kaitsele, mis on tagatud harta artikliga 7 ja artikli 8 lõikega 1 ning Euroopa

Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1) artikli 6 lõike 1 punktidega c ja e, artikli 6 lõikega 3 ning artikli 9 lõikega 1.

- 3 Poola Vabariik esitas 6. mail 2021 oma kirjalikud seisukohad ajutiste meetmete kohaldamise taotluse kohta.

Õiguslik raamistik

Muudetud kõrgeima kohtu seadus

- 4 Kõrgeima kohtu seadusega loodi Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kaks uut kolleegiumi, nimelt esiteks distsiplinaarkolleegium ja teiseks erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium.
- 5 Muutmisseadusega muudeti kõrgeima kohtu seadust, lisades muu hulgas artikli 26 lõiked 2–6 ja artikli 27 lõike 1 punkti 1a ning muutes artiklit 29 ja artikli 72 lõiget 1 ning lisades artikli 82 lõiked 2–5.
- 6 Muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõigetes 2–6 on sätestatud:

„2. Erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium on pädev lahendama taotlusi või avaldusi kohtuniku taandamise või selle kohtu määramise kohta, kus menetlus tuleb läbi viia, sealhulgas väiteid kohtu või kohtuniku sõltumatuse puudumise kohta. Asja menetlev kohus saadab taotluse viivitamata erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi esimehele, et taotlus lahendataks vastavalt erisätetes ette nähtud normidele. Taotluse esitamine erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi esimehele ei peata pooleliolevat menetlust.

3. Lõikes 2 nimetatud taotlust ei vaadata läbi, kui see puudutab kohtuniku ametisse nimetamise õiguspärasuse või tema õigusemõistmispädevuse legitiimsuse tuvastamist või hindamist.

4. Erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium on pädev lahendama kaebusi, milles palutakse tuvastada [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)], üldkohtute, sõjaväekohtute ja halduskohtute, sealhulgas [Naczelny Sąd Administracyjny (Poola kõrgeim halduskohus)] jõustunud kohtuotsuste õigusvastasus, kui õigusvastasus seisneb selles, et kohtuotsuse teinud kohtuniku ametikohale nimetatud isiku staatus on kaheldav.

5. Lõikes 4 nimetatud kohtuasjade menetluses on *mutatis mutandis* kohaldatavad jõustunud kohtuotsuse õigusvastasust käsitlevad sätted ning kriminaalasjades on kohaldatavad jõustunud kohtuotsusega lõpetatud kohtumenetluse uuendamist käsitlevad sätted. Kaebuse esemeks oleva kohtuotsuse kuulutamise tõttu kahju tekkimise tõenäosust või kahju tekkimist ei ole vaja *prima facie* tõendada.

6. Lõikes 4 nimetatud kaebuse jõustunud kohtuotsuse õigusvastasuse tuvastamiseks võib esitada erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile ilma vaidlustatud kohtuotsuse teinud kohtu poole pöördumata, isegi kui kohtuasja pool ei ole ammandanud tema käsutuses olevaid õiguskaitsevahendeid, kaasa arvatud erakorraline kaebus [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)].“

7 Selle seaduse artikli 27 lõikes 1 on sätestatud:

„Distsiplinaarkolleegiumi pädevusse kuuluvad:

[...]

- 1a) asjad, mis puudutavad loa andmist kohtunike, kohtunikukandidaatide, prokuröride ja abiprokuröride vastu kriminaalmenetluse alustamiseks või nende eelvangistuseks;
- 2) tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse asjad, mis puudutavad [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] kohtunikke;
- 3) [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] kohtunike pensionile saatmisega seotud asjad.“

8 Muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 29 lõiked 2–3 sätestavad:

„2. [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] või selle organite tegevuse raames ei ole lubatud kahtluse alla seada kohtute, riigi põhiseaduslike organite või kontrolli- ja õiguskaitseorganite legitiimsust.

3. [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] või muu riigivõimuorgan ei või tuvastada ega hinnata kohtuniku ametisse nimetamise või sellest tuleneva õigusemõistmise ülesannete täitmise pädevuse õiguspärasust.“

9 Seaduse artikli 72 lõige 1 sõnastatud järgmiselt:

„[Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] kohtunik vastutab ametialaste rikkumiste (distsiplinaarsüüteod) eest distsiplinaarkorras, sealhulgas juhul, kui tegemist on:

- 1) õigusnormide ilmselge ja jämeda rikkumisega;
- 2) sellise tegevuse või tegevusetusega, mis võib kohtuvõimu toimimist tõsiselt takistada või kahjustada;
- 3) toimingutega, millega seatakse kahtluse alla kohtuniku töösuhte olemasolu, kohtuniku ametisse nimetamise kehtivus või Poola Vabariigi põhiseadusliku organi legitiimsus.“

10 Nimetatud seaduse artikli 73 lõike 1 kohaselt on distsiplinaarkolleegium üldkohtute kohtunike puhul teise (ja viimase) astme distsiplinaarkohus ning Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunike puhul esimese ja teise astme distsiplinaarkohus.

11 Muudetud kõrgeima kohtu seaduse artiklis 82 on sätestatud:

„1. Kui kassatsioonkaebust või muud kaebust läbi vaadates on [Sąd Najwyższyl (Poola kõrgeim kohus)] tõsiseid kahtlusi tehtud otsuse aluseks olevate õigusnormidele antud tõlgenduse osas, võib ta menetluse peatada ja esitada õigusküsimuse selle kohtu seitsmest kohtunikust koosnevale kohtukoosseisule.

2. Kui [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] vaatab läbi kohtuasja, milles kerkib üles kohtuniku või kohtu sõltumatuse küsimus, peatab ta menetluse ja saadab selle küsimuse koosseisule, mis koosneb kõigist erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi liikmetest.

3. Kui artikli 26 lõikes 2 ette nähtud taotlust läbi vaadates on [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] tõsiseid kahtlusi nende õigusnormide tõlgendamise osas, mille alusel tuleb otsus teha, võib ta menetluse peatada ja saata õigusküsimuse koosseisule, mis koosneb kõigist [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi liikmetest.

4. Lõigetes 2 või 3 nimetatud otsuse tegemisel ei ole erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium seotud [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] muu kohtukoosseisu otsusega, välja arvatud juhul, kui see on saanud õiguspõhimõtteks.

5. Otsus, mille on teinud lõigete 2 või 3 alusel kõik erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi liikmed, on kõikidele [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] koosseisudele siduv. Mis tahes kõrvalekalle õiguspõhimõtteks saanud otsusest eeldab, et [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] täiskogu, millel osaleb vähemalt kaks kolmandikku kõigi kolleegiumide kohtunikest, teeb uue otsuse. Artiklit 88 ei kohaldata.“

Muudetud üldkohtute seadus

12 Muutmisseadusega muudeti üldkohtute seadust, lisades sellesse artikli 42a ja artikli 55 lõike 4 ning muutes artikli 107 lõiget 1 ja artikli 110 lõiget 2a.

13 Muudetud üldkohtute seaduse artikkel 42a on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kohtute või kohtute organite tegevuse raames ei ole lubatud kahtluse alla seada kohtute, riigi põhiseaduslike organite või kontrolli- ja õiguskaitseorganite legitiimsust.

2. Üldkohus või muu riigivõimuorgan ei või tuvastada ega hinnata kohtuniku ametisse nimetamise või sellest tuleneva õigusemõistmise ülesannete täitmise pädevuse õiguspärasust.“

14 Nimetatud seaduse artikli 55 lõikes 4 on ette nähtud:

„Kohtunikud võivad seaduses sätestatud juhtudel lahendada kõiki kohtuasju nii oma teenistuskohas kui ka teistes kohtutes (kohtuniku pädevus). Kohtuasjade jaotamist ning kohtukoosseisu määramist ja muutmist käsitlevad sätted ei piira kohtuniku pädevust ja nendele ei saa tugineda tuvastamiseks, et kohtukoosseis on seadusega vastuolus, et kohtus ei ole piisavalt liikmeid või et otsuse tegemises osales isik, kes ei olnud volitatud või pädev seda tegema.“

15 Selle seaduse artiklis 80 on sätestatud:

„1. Kohtunikke võib kinni pidada või nende suhtes kriminaalmenetlust läbi viia ainult pädeva distsiplinaarkohtu loal. See säte ei puuduta kinnipidamist kuriteo toimepanemiselt tabamise korral, kui kinnipidamine on menetluse nõuetekohase kulgemise tagamiseks hädavajalik. Kuni sellise otsuse vastuvõtmiseni, millega antakse luba alustada kohtuniku suhtes kriminaalmenetlust, võib teha ainult kiireloomulisi toiminguid.

[...]

2c. Distsiplinaarkohus teeb otsuse, millega antakse luba alustada kohtuniku suhtes kriminaalmenetlust, kui on piisavalt alust kahtlustada teda kuriteo toimepanemises. Otsusega antakse luba alustada kohtuniku suhtes kriminaalmenetlust ja esitatakse põhjendused.

2d. Distsiplinaarkohus vaatab kohtuniku suhtes kriminaalmenetluse alustamise loa saamise taotluse läbi 14 päeva jooksul pärast selle saamist.“

16 Seaduse artikli 107 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Kohtunik vastutab ametialaste rikkumiste (distsiplinaarsüüteod) eest distsiplinaarkorras, sealhulgas juhul, kui tegemist on:

[...]

2) sellise tegevuse või tegevusetusega, mis võib kohtuvõimu toimimist tõsiselt takistada või kahjustada;

3) tegevusega, mis seab kahtluse alla kohtuniku töösuhte olemasolu, kohtuniku ametisse nimetamise kehtivuse või Poola Vabariigi põhiseadusliku organi legitiimsuse;

[...]“

17 Muudetud üldkohtute seaduse artikli 110 lõikes 2a on sätestatud:

„Artikli 37 lõikes 5 ja artikli 75 lõike 2 punktis 3 nimetatud asjades on territoriaalne pädevus distsiplinaarkohtul, kelle tööpiirkonnas töötab kohtunik, kelle suhtes menetlust läbi viiakse. Artiklites 80 ja 106zd nimetatud asjades on esimeses astmes pädev kohus [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] ühest distsiplinaarkolleegiumi kohtunikust koosnevas koosseisus ja teises astmes [Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus)] kolmest distsiplinaarkolleegiumi kohtunikust koosnevas koosseisus.“

18 Selle seaduse artikkel 129 sätestab:

„1. Distsiplinaarkohus võib peatada sellise kohtuniku teenistussuhte, kelle suhtes on alustatud distsiplinaarmenetlust või teovõime puudumise tuvastamise menetlust või kelle suhtes on kõnealune kohus andnud loa alustada kriminaalmenetlust.

2. Kui distsiplinaarkohus annab loa alustada kohtuniku suhtes kriminaalmenetlust tahtliku kuriteo eest, mida võib menetleda prokuratuur, peatab kohus automaatselt kohtuniku teenistussuhte.

3. Kui distsiplinaarkohus peatab kohtuniku teenistussuhte, vähendab ta teenistussuhte peatamise ajaks kohtuniku töötasu 25%–50%; see ei kehti isikute suhtes, kelle suhtes on alustatud teovõime puudumise tuvastamise menetlust.

4. Kui distsiplinaarmenetlus lõpetatakse või süüdistatav mõistetakse õigeks, hüvitatakse talle täies ulatuses kõik töötasu või sissetuleku osad.“

Muudetud halduskohtute seadus

- 19 Muutmiseseadusega muudeti halduskohtute seadust, lisades artiklile 5 lõiked 1a ja 1b ning muutes artikli 29 lõiget 1 ja artikli 49 lõiget 1.
- 20 Muudetud halduskohtute seaduse artikli 5 lõiked 1a ja 1b sätestavad:
- „1a. Halduskohtu või selle organite tegevuse raames ei ole lubatud kahtluse alla seada kohtute, riigi põhiseaduslike organite või kontrolli- ja õiguskaitseorganite legitiimsust.
- 1b. Halduskohus või muu riigivõimuorgan ei või tuvastada ega hinnata kohtuniku ametisse nimetamise või sellest tuleneva õigusemõistmise ülesannete täitmise pädevuse õiguspärasust.“
- 21 Selle seaduse artikli 29 lõike 1 kohaselt kohaldatakse muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktides 2 ja 3 ette nähtud distsiplinaarsüütegude kohta sätestatud ka halduskohtute kohtunike suhtes.
- 22 Muudetud halduskohtute seaduse artikli 49 lõike 1 kohaselt kohaldatakse muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõikes 1 ette nähtud distsiplinaarsüütegude kohta sätestatud ka Naczelnny Sąd Administracyjny (Poola kõrgeim halduskohus) kohtunike suhtes.

Muutmisseadus

- 23 Muutmiseseaduse artiklid 8 ja 10 sisaldavad üleminekusätteid.
- 24 Muutmiseseaduse artikli 8 kohaselt kohaldatakse muudetud üldkohtute seaduse artikli 55 lõiget 4 ka kohtuasjadele, mis on alustatud või lõpetatud enne muutmiseseaduse jõustumist, st enne 14. veebruari 2020.
- 25 Muutmiseseaduse artikkel 10 on sõnastatud järgmiselt:
- „1. Käesolevast seadusest tulenevas versioonis [kõrgeima kohtu seaduse] sätteid kohaldatakse ka erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi menetletavatele kohtuasjadele, mis on algatatud ja mida ei ole lõpetatud jõustunud kohtuotsusega, sealhulgas resolutsiooniga, enne käesoleva seaduse jõustumist.
2. Kohus, kellele on esitatud lõikes 1 nimetatud asi, saadab asja viivitamata ja hiljemalt seitse päeva pärast käesoleva seaduse jõustumist erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile, kes võib tühistada varem tehtud toimingud, kui need takistavad asja menetlemist vastavalt seadusele.
3. Toimingud, mida teevad kohtud ja pooled või menetlusosalised lõikes 1 nimetatud kohtuasjades pärast käesoleva seaduse jõustumist, rikkudes lõiget 2, ei too kaasa menetluslikke tagajärgi.“

Vaidluse taust ja kohtueelne menetlus

- 26 Vastates kolmele eelotsusetaotlusele, mille esitas Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) (Poola kõrgeim kohus (töö- ja sotsiaalkindlustusajade kolleegium)) (edaspidi „tööõiguskolleegium“), otsustas Euroopa Kohus 19. novembri 2019. aasta kohtuotsuse A. K. jt (kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumi sõltumatus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, edaspidi „kohtuotsus A. K.“, EU:C:2019:982) punktis 171, et harta artiklit 47 ja nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT 2000, L 303, lk 16; ELT eriväljaanne 05/04, lk 79), artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus olukord, kus liidu õiguse kohaldamist puudutavad vaidlused võivad kuuluda sellise organi ainupädevusse, kes ei ole sõltumatu ja erapooletu kohus nendest sätetest esimese tähenduses. Samas punktis täpsustas Euroopa Kohus, et nii on see juhul, kui objektiivsed tingimused, milles asjaomane organ loodi, tema tunnused ja liikmete ametisse nimetamise viis on sellised, et võivad tekitada õigussubjektidel põhjendatud kahtlusi selles suhtes, kas see organ on väljaspool väliste tegurite, eelkõige seadusandliku ja täitevvõimu otsese või kaudse mõju haardeulatust, ja kas ta on vastanduvaid huvisid arvestades neutraalne, ning need tingimused võivad järelikult viia selleni, et nimetatud organ ei tundu enam sõltumatu või erapooletu, mis võib nõrgendada usaldust, mida demokraatliku ühiskonna kohtud peavad õigussubjektidele sisendama. Samuti samas punktis lisas Euroopa Kohus, et eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kogu tema käsutuses olevat asjakohast teavet arvestades kindlaks teha, kas sellega on tegemist niisuguse organi puhul nagu Sąd Najwyższy (kõrgeim kohus) distsiplinaarkolleegium, ning et niisugusel juhul tuleb liidu õiguse esimuse põhimõtet tõlgendada nii, et see kohustab eelotsusetaotluse esitanud kohut jätma sätte, mis annab põhikohtuasjade lahendamise pädevuse üksnes sellele organile, kohaldamata, selleks et need asjad saaks lahendada sõltumatuse ja erapooletuse nõuetele vastav kohus, kes oleks asjaomasel valdkonnas pädev, kui kõnealune säte seda ei välistaks.
- 27 Tööõiguskolleegium, kes lahendas kohtuvaidlust, mille raames esitati eelotsusetaotlus kohtuasjas C-585/18, otsustas kohtuotsuse A. K. järel 5. detsembri 2019. aasta kohtuotsuses, et Krajowa Rada Sądownictwa (riiklik kohtute nõukoda, Poola) (edaspidi „KRS“) ei ole erapooletu ning seadusandlikust ja täidesaatvast võimust sõltumatu organ. Samuti otsustas see kohus, et distsiplinaarkolleegiumi ei saa pidada kohtuks harta artikli 47 ja EIÕK artikli 6 tähenduses.
- 28 Rühm parlamendisaadikuid esitas 12. detsembril 2019 Sejm Rzeczypospolitej Polskiej'le (Poola Vabariigi seim) muutmisseaduse aluseks olnud seaduseelnõu. Seim võttis selle seaduse vastu 20. detsembril 2019 ja seadus jõustus 14. veebruaril 2020.
- 29 Komisjon, kes leidis, et muutmisseaduse vastuvõtmisega on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust, harta artiklist 7 ja artikli 8 lõikest 1 ning artiklist 47 koostoimes määruse 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktidega c ja e, artikli 6 lõikega 3 ning artikliga 9, saatis 29. aprillil 2020 sellele liikmesriigile ametliku kirja. Viimane vastas 29. juuni 2020. aasta kirjaga, milles ta eitas liidu õiguse mis tahes rikkumist.
- 30 Komisjon esitas 30. oktoobril 2020 põhjendatud arvamuse, milles ta jäi seisukohale, et muutmisseadusega kehtestatud kord rikub eelmises punktis nimetatud liidu õiguse sätteid.

- 31 Võttes arvesse selliste distsiplinaarkolleegiumis pooleliolevate kohtuasjade arvu suurenemist, mis puudutavad muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punkti 1a alusel esitatud loataotlusi kriminaalmenetluse alustamiseks kohtunike vastu, saatis komisjon 1. novembril 2020 Poola ametiasutustele mitu küsimust. Poola ametiasutused vastasid neile küsimustele 13. novembril 2020.
- 32 Komisjon saatis 3. detsembril 2020 Poola Vabariigile täiendava ametliku kirja, mis puudutas distsiplinaarkolleegiumi tegevust muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 1a, 2 ja 3 alusel asjades, mis mõjutavad otseselt kohtuniku ja kohtunikukandidaadi staatust ja ülesannete täitmist.
- 33 Poola Vabariik vastas komisjoni 30. oktoobri 2020. aasta põhjendatud arvamusele 30. detsembri 2020. aasta kirjaga, eitades rikkumisi ja nõudes rikkumismenetluse lõpetamist.
- 34 Poola Vabariik vastas 4. jaanuari 2021. aasta kirjaga 3. detsembri 2020. aasta täiendavale ametlikule kirjale, esitades seisukoha, et komisjoni väited distsiplinaarkolleegiumi sõltumatuse puudumise kohta ei ole põhjendatud.
- 35 Komisjon saatis 27. jaanuaril 2021 Poola Vabariigile täiendava põhjendatud arvamuse distsiplinaarkolleegiumi kohtutegevuse kohta kohtunike ja kohtunikukandidaatide staatust käsitlevates asjades.
- 36 Poola Vabariik vastas komisjoni täiendavale põhjendatud arvamusele 26. veebruari 2021. aasta kirjaga, milles esitas seisukoha, et komisjoni väide ei ole põhjendatud, ja nõudis menetluse lõpetamist.
- 37 Kuna komisjoni Poola Vabariigi vastus ei veennud, esitas ta 31. märtsil 2021 liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi ja ajutiste meetmete kohaldamise taotluse.

Poolte nõuded

- 38 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

– kohustada Poola Vabariiki kuni Euroopa Kohtu sisulise otsuse tegemiseni:

- a) peatama esiteks muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punkti 1a ja muude sätete kohaldamine, mille alusel on distsiplinaarkolleegium pädev lahendama nii esimeses kui ka teises astmes loataotlusi kriminaalmenetluse alustamiseks kohtunike või kohtunikukandidaatide suhtes, nende eelvangistuseks, kinnipidamiseks või kohtusse toomiseks ning teiseks peatama selle artikli alusel selliste juba tehtud distsiplinaarkolleegiumi otsuste toime, millega on antud luba kohtuniku suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks või tema kinnipidamiseks, ning hoiduma selles artiklis nimetatud asjade saatmisest kohtule, kes ei vasta eelkõige kohtuotsuses A. K. määratletud sõltumatuse nõuetele;

- b) peatama muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 2 ja 3 sätete kohaldamine, mille alusel on distsiplinaarkolleegium pädev lahendama Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunike staatust ja ülesannete täitmist puudutavaid asju, sealhulgas tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse asju ja kõrgeima kohtu kohtunike pensionile saatmisega seotud asju, ning hoiduma nimetatud asjade saatmisest kohtule, kes ei vasta eelkõige kohtuotsuses A. K. määratud sõltumatuse nõuetele;
- c) peatama muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktide 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktide 1–3 sätete kohaldamine, mis võimaldavad algatada kohtunike suhtes distsiplinaarmenetluse selle eest, et nad on kontrollinud, kas on järgitud sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut puudutavaid nõudeid ELL artikli 19 lõike 1 tähenduses koostoimes harta artikliga 47;
- d) peatama muudetud üldkohtute seaduse artikli 42a lõigete 1 ja 2 ning artikli 55 lõike 4, muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõike 3 ning artikli 29 lõigete 2 ja 3 ning muudetud halduskohtute seaduse artikli 5 lõigete 1a ja 1b ning muutmiseaduse artikli 8 sätete kohaldamine, kui need keelavad selle liikmesriigi kohtutel kontrollida, kas on järgitud liidu nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut ELL artikli 19 lõike 1 ja harta artikli 47 tähenduses;
- e) peatada muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõigete 2 ja 4–6 ning artikli 82 lõigete 2–5 ja muutmiseaduse artikli 10 sätete kohaldamine, millega anti erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile ainupädevus läbi vaadata väiteid kohtu või kohtuniku sõltumatuse puudumise kohta, ja
- f) teavitama komisjoni ühe kuu jooksul pärast seda, kui on teatavaks tehtud Euroopa Kohtu määrus, millega määrati taotletavate ajutiste meetmete kohaldamine, kõikidest meetmetest, mis ta on võtnud selle kohtumääruse täies ulatuses täitmiseks;

– mõista kohtukulud välja Poola Vabariigilt.

39 Komisjon palub Euroopa Kohtul ka Euroopa Kohtu kodukorra artikli 160 lõike 7 alusel kohaldada eelmises punktis nimetatud ajutisi meetmeid enne, kui Poola Vabariik esitab oma seisukohad.

40 Poola Vabariik palub Euroopa Kohtul:

– jätta ajutiste meetmete kohaldamise taotlus ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

– teise võimalusena jätta ajutiste meetmete kohaldamise taotlus põhjendamatu tõttu rahuldamata ja

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Taotlus lahendada asi inaudita altera parte

41 Vastavalt kodukorra artikli 160 lõikele 7 võib ajutisi meetmeid kohaldav kohtunik rahuldada ajutiste meetmete kohaldamise taotluse ka enne vastaspoole seisukohtade esitamist ning ajutist meedet võib hiljem muuta või selle võib tühistada ka kohtu enda algatusel.

42 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et eelkõige juhul, kui korrakohase õigusemõistmise huvides on soovitatav vältida seda, et ajutiste meetmete kohaldamise menetlus kaotaks igasuguse sisu ja mõju, lubab kodukorra artikli 160 lõige 7 ajutiste meetmete kohaldamise taotlust menetleval kohtunikul võtta ajutisi meetmeid esialgse õiguskaitse korras kas kuni ajutiste meetmete

kohaldamise menetlust lõpetava kohtumääruse tegemiseni või põhimenetluse lõpetamiseni, kui see juhtub varem. Analüüsisides vajadust teha määrus *inaudita altera parte*, tuleb kohtunikul hinnata konkreetse asja asjaolusid (Euroopa Kohtu asepresidendi 19. oktoobri 2018. aasta määrus komisjon vs. Poola C-619/18 R, ei avaldata, EU:C:2018:852, punktid 13 ja 14 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 43 Käesoleval juhul ei ole komisjoni esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotluses toodud esile asjaolusid, millest ilmneks vajadus määrata taotletud meetmed esialgu kuni ajutiste meetmete kohaldamise menetlust lõpetava määruse tegemiseni, kuulamata eelnevalt ära Poola Vabariiki.
- 44 Seetõttu otsustas Euroopa Kohtu asepresident jätta rahuldamata komisjoni taotluse lahendada ajutiste meetmete kohaldamise taotlus *inaudita altera parte*.

Ajutiste meetmete kohaldamise taotlus

Vastuvõetavus

- 45 Poola Vabariik väidab, et ajutiste meetmete kohaldamise taotlus on ilmselgelt vastuvõetamatu.
- 46 Esiteks kinnitab Poola Vabariik, et riigisised sätted, mille komisjon on hakis vaidlustanud, ei kuulu liidu pädevusvaldkonda. Liidul ei ole nimelt mingit pädevust liikmesriikide kohtusüsteemi korralduse alal ega ammugi mingit pädevust määrata kindlaks liikmesriikide poliitiline süsteem või määrata kindlaks erinevate riigorganite vastutusvaldkond või sekkuda nende sisemisse korraldusse või peatada nende tegevus. Üksnes riigisise õigus reguleerib kohtunikele ja kohtunikukandidaatidele puutumatus andmise ja selle äravõtmise küsimust ning eelnimetatud ametikohtadel olevate isikute suhtes algatatavate distsiplinaarmenetluste ja nende isikute distsiplinaarvastutuse ulatust ning distsiplinaarasjades menetluse läbiviimise pädevusega organite kindlaksmääramist. Seega puudub Euroopa Kohtul ilmselgelt pädevus võtta komisjoni taotletavaid ajutisi meetmeid.
- 47 Ajutiste meetmete kohaldamise taotlus rikub tõsiselt ka liikmesriikide võrdse kohtlemise põhimõtet, eelkõige seoses ajutiste meetmetega, mis puudutavad kohtunikelt puutumatus äravõtmist käsitlevaid sätteid. Ehkki mõni liikmesriik ei näe oma riigisiseses õiguses kohtunikele ette mingit puutumatus, mille tõttu on kohtunikud pidevalt surve all ja nende olukord on ebakindel, ei ole komisjon kunagi teinud neile liikmesriikidele etteheiteid.
- 48 Lisaks rikub see taotlus kohtunike ametist tagandamise keelu põhimõtet. Nii distsiplinaarkolleegiumi tegevuse peatamine kui ka käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande punktides c ja d nimetatud sätete kohaldamise peatamine kujutavad endast sekkumist kohtunike sõltumatusesse õigusemõistmise ülesannete täitmisel.
- 49 Nende argumentidega ei saa nõustuda.
- 50 Kõigepealt, kuigi on tõsi, et – nagu Poola Vabariik õigesti rõhutab – kohtukorraldus liikmesriikides kuulub liikmesriikide pädevusse, peavad liikmesriigid selle pädevuse teostamisel täitma oma kohustusi, mis tulenevad liidu õigusest ja eriti ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust (26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Miasto Łowicz ja Prokurator Generalny, C-558/18 ja C-563/18, EU:C:2020:234, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 51 Nimetatud sätte kohaselt peab iga liikmesriik eelkõige tagama, et organid, mis liidu õiguse tähenduses määratletava „kohtuna“ kuuluvad tema õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades ning mis järelikult kohtuna saavad lahendada liidu õiguse kohaldamise või tõlgendamise küsimusi, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele (2. märtsi 2021. aasta kohtuotsus A. B. jt (kohtunike nimetamine kõrgeimasse kohtusse – kaebused), C-824/18, edaspidi „kohtuotsus A. B.“, EU:C:2021:153, punkt 112 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Käesoleval juhul on selge, et nii Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus), sealhulgas selle osaks olevad distsiplinaarkolleegiumil, kui ka üldkohtutel võidakse paluda lahendada liidu õiguse kohaldamise või tõlgendamisega seotud küsimusi ning nad kuuluvad liidu õigusega määratletud tähenduses „kohtutena“ Poola õiguskaitse süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu tähenduses, mistõttu peavad need kohtud vastama tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele (vt 24. juuni 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Poola (kõrgeima kohtu sõltumatus) (C-619/18, EU:C:2019:531, punkt 56).
- 53 Lisaks reguleerivad riigisisised sätted, mille komisjon on esimeses neljas hagiväites kahtluse alla seadnud (edaspidi „vaidlusalused riigisisised sätted“), distsiplinaarkolleegiumi pädevust, Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus), üldkohtute ja halduskohtute kohtunike suhtes kehtivat distsiplinaarkorda ning nende kohtunike sõltumatuse tingimuste kontrollimise menetlust.
- 54 Järelikult võib neid sätteid liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi kontekstis ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu seisukohast kontrollida ning järelikult samas kontekstis võib Euroopa Kohus nende suhtes määrata ELTL artikli 279 alusel ajutisi meetmeid, mille eesmärk on eelkõige nende sätete kohaldamise peatamine.
- 55 Seega on Euroopa Kohtul vastupidi Poola Vabariigi väidetule pädevus võtta selliseid ajutisi meetmeid, nagu komisjon on taotlenud.
- 56 Järgmiseks, mis puudutab Poola Vabariigi argumenti selle kohta, et komisjon ei ole seadnud kahtluse alla sellistes teistes liikmesriikides kehtivaid kohtunike puutumatuset käsitlevaid eeskirju, mille kohtunike sõltumatuse kaitsetase on Poola süsteemis tagatust madalam, siis piisab märkimisest, et käesoleva ajutiste meetmete kohaldamise taotluse vastuvõetavust ei mõjuta see, et teistes liikmesriikides on väidetavalt kohaldatavad vaidlusaluste riigisiseste sätetega analoogsed eeskirjad või isegi vähem kohtunike sõltumatust kaitsvad eeskirjad, ega ka see, et komisjon ei ole neid eeskirju kahtluse alla seadnud (vt analoogia alusel 17. detsembri 2018. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, punkt 58).
- 57 Lõpuks ei saa nõustuda Poola Vabariigi väitega, et komisjoni taotletud ajutiste meetmete kohaldamine on vastuolus kohtunike ametist tagandamise keelu põhimõttega. Piisab märkimisest, et juhul, kui need meetmed võetakse, ei too need kaasa mitte Poola kohtute kohtunike, eelkõige distsiplinaarkolleegiumi ning erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi kohtunike ametist tagandamist, vaid vaidlusaluste riigisiseste sätete kohaldamise ajutise peatamise kuni Euroopa Kohtu sisulise otsuse kuulutamiseni (edaspidi „lõplik kohtuotsus“).
- 58 Teiseks väidab Poola Vabariik, et komisjoni esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlus on vastuvõetamatu, sest taotletud ajutiste meetmete eesmärk ei ole lõpliku kohtuotsuse täieliku mõju tagamine.

- 59 Ühelt poolt märgib Poola Vabariik – tuletades meelde, et liidul ei ole mingit pädevust sekkuda liikmesriikide põhiseaduslike organite, sealhulgas liikmesriikide kõrgeimate kohtute tegevusse ega *a fortiori* nende toimimist peatada –, et komisjoni taotletud ajutiste meetmete eesmärk on kahjustada selle liikmesriigi suveräänsust.
- 60 Teiselt poolt väidab Poola Vabariik, et osa komisjoni taotletavatest ajutistest meetmetest on mõeldud lõpliku kohtuotsuse sellisena, nagu komisjon seda kujutleb, täitmiseks juba enne selle tegemist.
- 61 Eelkõige väidab Poola Vabariik kõigepealt, et sellise kohtuotsuse täitmine ei ole kuidagi ohus. Ta märgib selle kohta, et juhul, kui lõplikus kohtuotsuses peaks hagiväited rahuldatama, kohustaks see teda muutma riigisisest õigust nii, et see oleks liidu õigusest tulenevate nõuetega kooskõlas. Komisjon ei ole tõendanud seost taotletud ajutiste meetmete ja Poola Vabariigi suutlikkuse vahel täita ELTL artikli 260 lõike 1 tulenevat kohustust.
- 62 Poola Vabariik lisab, et vaidlusaluste riigisiseste sätete selliselt liidu õigusega kooskõlla viimine eeldab samasugust seadusandlikku lahendust sõltumata sellest, kas need sätted on kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni kohaldatavad või mitte, mistõttu ei ole taotletud ajutiste meetmete võtmine lõpliku kohtuotsuse tõhususe tagamise seisukohalt asjakohane.
- 63 Viimaseks väidab Poola Vabariik, et ajutist meedet, mille eesmärk on peatada selliste distsiplinaarkolleegiumi otsuste toime, mis on tehtud muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punkti 1a alusel ja millega lubatakse alustada kohtuniku suhtes kriminaalmenetlust või lubatakse ta vahistada, tuleb pidada ajutise meetme eesmärgiga ilmselgelt vastuolus olevaks, kuna sellega püütakse tekitada tagajärgi, mis lähevad kaugemale kohustustest, mis võivad ELTL artikli 260 lõike 1 kohaselt tuleneda lõplikust kohtuotsusest.
- 64 Ka nende argumentidega ei saa nõustuda.
- 65 Ühelt poolt nähtub käesoleva kohtumääruse punktides 50–55 esitatud kaalutlustest, et Euroopa Kohtul on ühtaegu nii pädevus lahendada sellist liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi nagu käesolevas asjas esitatud hagi, mille eesmärk on tuvastada, et ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga ei ole kooskõlas liikmesriigi kohtukorraldust käsitlevad riigisisised sätted – näiteks sätted, mis reguleerivad liidu õiguse küsimusi lahendavate kohtunike suhtes kohaldatavat distsiplinaarkorda ja neilt kohtunikelt puutumatus võtmist –, kui ka pädevus võtta sellise hagi seoses ELTL artikli 279 alusel ajutisi meetmeid, millega peatatakse nende riigisiseste sätete kohaldamine.
- 66 Järelikult ei saa vastupidi Poola Vabariigi väidetule komisjoni taotletud ajutiste meetmete kohaldamine selle liikmesriigi suveräänsust kahjustada ega seetõttu ka sellist eesmärki taotleda.
- 67 Teiseks põhinevad käesoleva kohtumääruse punktides 60–63 kirjeldatud Poola Vabariigi argumendid väärarusaamal ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärgist ja eelkõige komisjoni taotletud ajutiste meetmete laadist ja mõjust, ning selle eesmärgi segiajamisel ELTL artikli 258 alusel liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastanud kohtuotsuse täitmiseks võetavate meetmete ulatusega.
- 68 Nimelt on oluline rõhutada, et ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärk on tagada põhimenetluses, mille suhtes ajutiste meetmete kohaldamise menetlus on kõrvalmenetlus, tehtava otsuse täieulatuslik toime, vältimaks lünka Euroopa Kohtu tagatud õiguskaitstes. Mis puudutab ajutist meedet riigisisese sätte kohaldamise peatamiseks, siis sellise meetme eesmärk

on eelkõige vältida seda, et selle riigisisese sätte viivitamata kohaldamine tekitaks hageja nõuetes viidatud huvidele olulist ja korvamatut kahju. Seetõttu tuleb nimetatud meetme vajalikkust hinnata üksnes selle järgi, kas ajutise meetme võtmisest keeldumise tõttu on olulise ja korvamatu kahju tekkimine tõenäoline, juhul kui hagi hiljem rahuldatakse (vt selle kohta 17. detsembri 2018. aasta kohtumäärus komisjon *vs.* Poola, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, punktid 60, 61 ja 64 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 69 Vastupidi sellele, mida väidab Poola Vabariik, ei ole asjaolu – isegi kui see leiaks tõendamist –, et puudub oht, et hagi rahuldamise korral ei taga see liikmesriik lõpliku kohtuotsuse täitmist, kuidagi seotud ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärgiga, eelkõige mis puudutab komisjoni taotletud ajutist meedet riigisisese sätte kohaldamise peatamiseks, ega mõjuta seega ajutiste meetmete kohaldamise taotluse vastuvõetavust.
- 70 Sama kehtib Poola Vabariigi viidatud asjaolu kohta, et lõpliku kohtuotsuse täitmine juhul, kui hagi rahuldatakse, tooks selle liikmesriigi jaoks kaasa samad kohustused sõltumata sellest, kas komisjoni taotletud ajutised meetmed võetakse kasutusele või mitte.
- 71 See asjaolu ei ole nimelt kuidagi seotud ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärgiga, mida on kirjeldatud käesoleva kohtumääruse punktis 68, vaid tuleneb ELTL artikli 260 lõikest 1, mille kohaselt juhul, kui Euroopa Kohus tuvastab, et liikmesriik ei ole täitnud mõnda aluslepingutest tulenevat kohustust, on see liikmesriik kohustatud võtma Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks vajalikud meetmed.
- 72 Niisiis olenemata sellest, kas Euroopa Kohus määrab komisjoni taotletud ajutised meetmed või mitte, on hagi rahuldamise korral Poola Vabariik ELTL artikli 260 lõike 1 kohaselt kohustatud lõpliku kohtuotsuse täitmiseks muutma oma riigisisest õigust ja võtma vajalikud meetmed tagamaks, et selle liikmesriigi kohtud, mis kuuluvad tema õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tulemusliku õiguskaitse nõuetele artikli 19 lõike 1 teise lõigu tähenduses.
- 73 Lõpetuseks olgu märgitud, et kuigi on tõsi, nagu Poola Vabariik sisuliselt märgib, et küsimus, millised meetmed on liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastanud kohtuotsuse täitmiseks vajalikud, ei kuulu ELTL artikli 258 alusel tehtud kohtuotsuse eseme hulka (8. aprilli 2014. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Ungari, C-288/12, EU:C:2014:237, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika), ei tähenda see asjaolu siiski – vastupidi selle liikmesriigi väidetule –, et niisuguse konkreetse ajutise meetme võtmisel nagu see, millega määratakse muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punkti 1a kohaldamise peatamine ning selle sätte alusel tehtud distsiplinaarkolleegiumi otsuste toime peatamine, oleksid ulatuslikumad tagajärjed kui sellisest kohtuotsusest vastavalt ELTL artikli 260 lõikele 1 tulenevatel kohustustel, ning et seetõttu läheks ajutise meetme võtmine vastuollu meetme eesmärgiga.
- 74 Piisab, kui tõdeda, et Poola Vabariigi argumentidega nõustumine muudaks ELTL artikli 258 alusel esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi raames ajutiste meetmete kohaldamise menetluse sisutühjaks, kuna Euroopa Kohus ei saa liikmesriigi kohustuste rikkumist tuvastavas kohtuotsuses kohustada liikmesriiki võtma konkreetseid meetmeid selle kohtuotsuse täitmiseks (Euroopa Kohtu asepresidendi 21. mai 2021. aasta määrus Tšehhi Vabariik *vs.* Poola, C-121/21 R, EU:C:2021:420, punkt 30).
- 75 Eespool esitatud kaalutlustest tuleneb, et ajutiste meetmete kohaldamise taotlus on vastuvõetav.

Sisulised küsimused

- 76 Kodukorra artikli 160 lõikes 3 on sätestatud, et ajutiste meetmete kohaldamise taotluses tuleb märkida „hagi ese, kiireloomulisust põhjendavad asjaolud ning fakti- ja õigusväited, mis esmapilgul õigustavad taotletava ajutise meetme kohaldamist“.
- 77 Seega võib ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik ajutise meetme kohaldamise määrata üksnes juhul, kui on tõendatud, et selle määramine on esmapilgul faktiliselt ja õiguslikult põhjendatud (*fumus boni iuris*), ning kui ajutise meetme kohaldamise küsimus on kiireloomuline selles mõttes, et hageja huvidele tekkida võiva olulise ja korvamatu kahju vältimiseks on vajalik, et ajutine meede määrataks ja selle tagajärjed avalduksid enne sisulise otsuse tegemist. Ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik kaalub vajaduse korral ka asjas esinevaid huve. Need tingimused on kumulatiivsed, mistõttu tuleb ajutiste meetmete kohaldamise taotlus jätta rahuldamata, kui üks neist tingimustest ei ole täidetud (8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 78 Seega tuleb kontrollida, kas eespool nimetatud tingimused on taotletud ajutiste meetmete puhul täidetud. Selleks tuleb üksteise järel hinnata käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b, d, e ja c nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise taotluste põhjendatust.

Käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutised meetmed

– *Fumus boni iuris*

- 79 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on *fumus boni iuris*'e tingimus täidetud siis, kui vähemalt üks väidetest, millega ajutiste meetmete kohaldamist taotleb pool põhjendab sisulises menetluses lahendatavat hagi, ei ole esmapilgul selgelt põhjendamatu. Selline on olukord eelkõige siis, kui üks esitatud väidetest annab tunnistust keerukate õigusküsimuste olemasolust, mille lahendus ei ole ilmselge ning mis vajavad seega põhjalikku analüüsi, mida ei ole võimalik läbi viia ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustaval kohtunikul, vaid mis peab toimuma sisulises menetluses, või kui poolte lahknevad seisukohad annavad tunnistust sellise olulise õigusliku vaidluse olemasolust, mille lahendus ei ole ilmselge (8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 80 Käesoleval juhul väidab komisjon, et neljas hagiväide nende riigisiseste sätete kohta, mida käsitlevad käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutised meetmed, ei ole esmapilgul selgelt põhjendamatu, sest selles on konkreetselt väidetud, et kuna Poola Vabariik andis distsiplinaarkolleegiumile, kelle sõltumatus ja erapooletus ei ole tagatud, pädevuse lahendada asju, mis puudutavad kohtuniku ja kohtunikukandidaadi vastu kriminaalmenetluse alustamist või nende eelvangistust, tööõiguse ja sotsiaalkindlustusasju, mis puudutavad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikke, ning asju, mis on seotud nende kohtunike pensionile saatmisega, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust.
- 81 Sellega seoses tugineb komisjon esiteks asjaolule, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 1a, 2 ja 3 alusel distsiplinaarkolleegiumi pädevusse kuuluvad asjad mõjutavad otseselt kohtunike staatust ja ülesannete täitmise tingimusi, ning teiseks hinnangutele, mis on esitatud 8. aprilli 2020. aasta kohtumääruse komisjon vs. Poola (C-791/19 R, EU:C:2020:277)

punktides 52–81, ja Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses A. K. antud tõlgendamise juhiste, millest nähtub, et distsiplinaarkolleegiumi sõltumatuse ja erapooletuse puudumist käsitlev väide ei ole esmapilgul selgelt põhjendamatu.

- 82 Selleks et kontrollida, kas *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise puhul täidetud, tuleb rõhutada käesoleva kohtumääruse punktis 51 märgitud, et ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu kohaselt peab iga liikmesriik eelkõige tagama, et organid, mis liidu õiguse tähenduses määratletava „kohtuna“ kuuluvad tema õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades ning mis järelikult kohtuna saavad lahendada liidu õiguse kohaldamise või tõlgendamise küsimusi, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele (kohtuotsus A. B., punkt 112 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 83 Selle kaitse tagamiseks on esmatähtis säilitada selliste organite sõltumatus, mida kinnitab ka harta artikli 47 teine lõik, mille kohaselt on asja arutamine „sõltumatus“ kohtus üks nõuetest, mis on seotud põhiõigusega tõhusale õiguskaitsevahendile (vt selle kohta 18. mai 2021. aasta kohtuotsus Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ jt, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, punkt 194 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 84 Kõnealune kohtute sõltumatuse nõue, mis on seotud õigusemõistmise ülesande olemusega, kujutab endast olulist osa õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele ja põhiõigusest õiglasele menetlusele, mis on ülimalt tähtis, et tagada kõigi liidu õigusega isikutele antud õiguste ja ELL artiklis 2 osutatud liikmesriikide ühiste väärtuste, eeskätt õigusriigi kui väärtuse kaitse. Õigusriigi toimimist iseloomustava võimude lahususe põhimõtte kohaselt tuleb tagada kohtute sõltumatus eelkõige seadusandlikust ja täitevvõimust (18. mai 2021. aasta kohtuotsus Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ jt, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, punkt 195 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 85 Väljakujunenud kohtupraktikast ilmneb, et liidu õigusega nõutavad sõltumatuse ja erapooletuse tagatised eeldavad selliste normide olemasolu, mis reguleerivad muu hulgas kohtuorgani koosseisu, selle liikmete nimetamist, ametiaega ja nende taandumise, taandamise ja tagandamise aluseid ning mis võimaldavad ümber lükata õigussubjektide põhjendatud kahtlusi, kas nimetatud organ on väljaspool väliste tegurite haardeulatust ja kas ta on vastanduvaid huvisid arvestades neutraalne (20. aprilli 2021. aasta kohtuotsus Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 86 Sellega seoses on oluline, et kohtunikud oleksid kaitstud välise sekkumise või surve eest, mis võiks ohustada nende sõltumatust. Normid, mis reguleerivad kohtunike staatust ja tegevust kohtunikuametis, mitte ainult ei pea eelkõige võimaldama välistada igasuguse otsese mõju juhiste kujul, vaid peavad välistama ka mõju kaudsemal kujul, mis võib asjaomaste kohtunike otsuseid suunata, ning kõrvaldama seega mulje, et nad ei ole sõltumatud või erapooletud, mis võib nõrgendada usaldust, mida kohtud peavad õigussubjektidele demokraatlikus ühiskonnas ja õigusriigis sisendama (18. mai 2021. aasta kohtuotsus Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ jt, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, punkt 197 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 87 Selles kontekstis on Euroopa Kohus leidnud, et kohtunike sõltumatuse nõue eeldab, et õigusnormid, mis reguleerivad nendele isikutele kohaldatavat distsiplinaarkorda, kellel lasub õigusemõistmise ülesanne, annavad vajaliku tagatise vältimaks mis tahes ohtu, et seda korda kasutatakse kohtulahendite sisu poliitilise kontrolli süsteemina. Selliste õigusnormide

kehtestamine, milles on määratletud eeskätt nii distsiplinaarsüütegude koosseis kui ka konkreetselt kohaldatavad karistused ja milles on ette nähtud sõltumatu organi osalus vastavalt menetlusele, mis täielikult tagab harta artiklitega 47 ja 48 tunnustatud õigused, sealhulgas kaitseõigused, ning milles on sätestatud võimalus vaidlustada kohtus distsiplinaarorganite otsused, kujutab endast kohtute sõltumatuse kaitse oluliste tagatiste kogumit (18. mai 2021. aasta kohtuotsus Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ jt, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, punkt 198 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 88 Kui liikmesriik näeb ette kohtuniku vastu toimuvat kriminaalmenetlust reguleerivad erinormid – muu hulgas normid, mis reguleerivad kohtuniku puutumatusse äravõtmist kriminaalmenetluse alustamiseks –, siis selleks et kõrvaldada õigussubjektide põhjendatud kahtlus, nagu see, millele on viidatud käesoleva kohtumääruse punktides 85 ja 86, tuleneb kohtute sõltumatuse nõudest, et need erinormid peavad olema põhjendatud korrakohase õigusemõistmise objektiivsete ja kontrollitavate nõuetega, ning sarnaselt kohtunike distsiplinaarvastutust reguleerivate normidega peavad need sätted ette nägema vajalikud tagatised, selleks et kohtuniku puutumatusse äravõtmise menetlust ega kriminaalmenetlust ei saaks kasutada kohtunike tegevuse poliitilise kontrolli süsteemina ja et täielikult oleksid tagatud harta artiklites 47 ja 48 ette nähtud õigused (vt selle kohta 18. mai 2021. aasta kohtuotsus Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ jt, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, punkt 213 ja seal viidatud kohtupraktika). Veelgi enam peab see paika juhul, kui otsus, millega antakse luba võtta kohtunikult puutumatus tema suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks, toob ise kaasa tagajärjed, mis puudutavad asjaomase kohtuniku staatust või tema ülesannete täitmise tingimusi.
- 89 Eeltoodust tuleneb, et tagamaks, et liikmesriikide kohtud, kes kuuluvad liikmesriikide õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, sealhulgas sõltumatuse nõudele, ning täitmaks kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust, peavad liikmesriigid tagama, et kõnealuste kohtute kohtunike staatust ja ülesannete täitmise tingimusi käsitlev kord, eelkõige kohtunike suhtes kohaldatav puutumatusse äravõtmist käsitlev kord, järgib kohtunike sõltumatuse põhimõtet, tagades eelkõige selle, et niisuguse korra raames teeb või kontrollib otsuseid kohtuorgan, kes ise vastab tõhusa kohtuliku kaitse tagatistele (vt analoogia alusel 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 35).
- 90 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et ühelt poolt võivad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikke puudutavad tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse asjad ning nende pensionile saatmisega seotud asjad, mis kuuluvad muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 2 ja 3 kohaselt distsiplinaarkolleegiumi pädevusse, hõlmata mitte ainult liidu õiguse kohaldamist, vaid puudutada ka kohtunike staatust ja ülesannete täitmise tingimusi, nagu märkis komisjon.
- 91 Teiselt poolt – nagu märkis komisjon, ilma et Poola Vabariik oleks sellele vastu vaieldnud – toovad otsused, mis käsitlevad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) ja üldkohtu kohtunikelt puutumatusse äravõtmist nende suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks, kaasa määramata ajaks teenistussuhte peatamise ja samaks ajaks töötasu vähendamise 25–50%. Sellest tuleneb, et kohtunike ja kohtunikukandidaatide vastu kriminaalmenetluse alustamiseks või nende eelvangistuseks loa andmist käsitlevad asjad, mis kuuluvad muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punkti 1a kohaselt distsiplinaarkolleegiumi pädevusse, puudutavad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) ja üldkohtute kohtunike staatust ja ülesannete täitmise tingimusi.

- 92 Järelikult peab Poola Vabariik ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust tulenevate kohustuste täitmiseks vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 89 viidatud kohtupraktikale tagama, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktides 1a, 2 ja 3 nimetatud kohtuasjade lahendamise pädevus antakse organile, mis vastab tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, sealhulgas sõltumatuse nõudele.
- 93 Seega tõstatab neljas hagiväide küsimuse, kas distsiplinaarkolleegium vastab nendele nõuetele.
- 94 Seoses sellega olgu meenutatud, et kohtuotsuses A. K. täpsustas Euroopa Kohus sõltumatuse ja erapooletuse nõuete ulatust nimelt sellise organi nagu distsiplinaarkolleegiumi puhul.
- 95 Mis puudutab esiteks distsiplinaarkolleegiumi kohtunike nimetamise tingimusi, siis pärast seda, kui Euroopa Kohus oli märkinud, et selle kolleegiumi kohtunikud nimetab KRSi ettepanekul Poola Vabariigi president, leidis ta kohtuotsuse A. K. punktides 137 ja 138, tuginedes eelkõige 24. juuni 2019. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* Poola (kõrgeima kohtu sõltumatus) (C-619/18, EU:C:2019:531) punktidele 115 ja 116, et kuigi KRSi osalemine nende liikmete nimetamise menetluses võib aidata kaasa selle menetluse objektiivsemaks muutmisele, piirates kaalutusruumi, mis on Poola Vabariigi presidendil talle antud pädevuse teostamisel, on see siiski nii üksnes tingimusel, et KRS on ise piisavalt sõltumatu seadusandlikust ja täidesaatvast võimust ning Poola Vabariigi presidendist. Selles küsimuses tuvastas Euroopa Kohus kohtuotsuse A. K. punktides 142–145 eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud andmetest lähtudes asjaolud, mis kogumis käsitletuna võivad tekitada kahtlusi sellise organi nagu KRS sõltumatuses (vt ka 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon *vs.* Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punktid 68 ja 69).
- 96 Teiseks, lahus distsiplinaarkolleegiumi uute kohtunike nimetamise tingimustest ja KRSi rollist selles, tuvastas Euroopa Kohus kohtuotsuse A. K. punktides 147–151 distsiplinaarkolleegiumi otsesemalt iseloomustavad muud asjaolud ning leidis kohtuotsuse A. K. punktis 152, et kuigi ükski neist asjaoludest ei ole selline, et üksinda ja eraldi võetuna panna kahtlema sellise organi nagu distsiplinaarkolleegiumi sõltumatuses, võivad need asjaolud nende kogumis aga mõjuda teistmoodi, eriti juhul, kui KRSi puudutaval kontrollimisel peaks ilmnema, et see organ ei ole seadusandlikust ja täitesaatvast võimust sõltumatu (vt ka 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon *vs.* Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 71).
- 97 Lähtudes Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses A. K. antud tõlgendamisjuhistest ja selle kohtuotsuse järel tehtud tööõiguskolleegiumi 5. detsembri 2019. aasta otsusest, ei saa esmapilgul välistada, et distsiplinaarkolleegium ei vasta ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust tulenevale kohtute sõltumatuse nõudele (vt selle kohta 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon *vs.* Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 77).
- 98 Võtmata praeguses staadiumis seisukohta neljanda hagiväite raames poolte esitatud argumentide põhjendatuse kohta, mis kuulub asja sisuliselt arutava kohtuniku ainupädevusse, tuleb järeldada, et arvestades komisjoni esitatud tõendeid, käesoleva kohtumääruse punktides 82–89 viidatud kohtupraktikat ja eelkõige kohtuotsuses A. K. antud tõlgendamisjuhiseid, ei ole selle väite raames esitatud komisjoni argumendid selgelt põhjendamatud sama kohtumääruse punktis 79 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 99 Poola Vabariigi esitatud argumendid ei lükka seda järeldust ümber.

- 100 Poola Vabariik väidab esiteks, et võttes arvesse ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu tähenduses õigust tõhusale õiguskaitsevahendile käsitlevaid nõudeid puudutavat Euroopa Kohtu hiljutist kohtupraktikat, mis tuleneb eelkõige 9. juuli 2020. aasta kohtuotsusest Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535); 20. aprilli 2021. aasta kohtuotsusest Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311); Euroopa Kohtu asepresidendi 10. septembri 2020. aasta määrusest nõukogu vs. Sharpston (C-424/20 P(R), ei avaldata, EU:C:2020:705), ja Euroopa Liidu Üldkohtu 6. oktoobri 2020. aasta kohtumäärusest Sharpston vs. nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate konverents (T-180/20, ei avaldata, EU:T:2020:473), tuleb neljas hagiväide tagasi lükata. Sellest kohtupraktikast ilmneb nimelt, et sellest aluslepingu sättest tuleneva liikmesriikide kohustusega tagada kohtuvõimu sõltumatus ei ole vastuolus poliitikute poolt kohtunike ametisse nimetamise menetlus, millesse ei kaasata kohtunike esindajaid ja mille üle ei teostata kohtulikku kontrolli.
- 101 Ent vastupidi sellele, mida väidab Poola Vabariik, on ühelt poolt 9. juuli 2020. aasta kohtuotsuses Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535) ja 20. aprilli 2021. aasta kohtuotsuses Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311) piirdutud Euroopa Kohtu varasema kohtupraktika, eeskätt kohtuotsusest A. K. tulenevate õiguspõhimõtete kohaldamisega. Teiselt poolt on 10. septembri 2020. aasta määruses nõukogu vs. Sharpston (C-424/20 P(R), ei avaldata, EU:C:2020:705) piirdutud tõdemusega, et liikmesriikide valitsuste esindajate otsuse peale esitatud hagi on esmapilgul ilmselgelt vastuvõetamatu, sest otsus, mida ei ole teinud liidu institutsioon, organ või asutus, jääb välja seaduslikkuse kontrolli alt, mida teostab Euroopa Kohus ERTL artikli 263 alusel, ning seda tõdemust on korratud 16. juuni 2021. aasta kohtumääruses Sharpston vs. nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate konverents (C-684/20 P, ei avaldata, EU:C:2021:486), milles lahendati üldkohtu 6. oktoobri 2020. aasta kohtumääruse Sharpston vs. nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate konverents (T-180/20, ei avaldata, EU:T:2020:473) peale esitatud apellatsioonkaebus.
- 102 Järelikult ei sea käesoleva kohtumääruse punktis 100 mainitud kohtupraktika kahtluse alla *fumus boni iuris*'e esinemist seoses neljanda hagiväitega.
- 103 Teiseks väidab Poola Vabariik, et küsimuses, kas neljas hagiväide võib olla esmapilgul selgelt põhjendamatu, on kohtuotsus A. K. asjakohatu, sest see kohtuotsus tehti konkreetses faktilises kontekstis.
- 104 Kuigi Euroopa Kohus tõepoolest ei tuvastanud kohtuotsuses A. K., et kõnealused Poola õigusaktid ei ole ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga kooskõlas, vaid jättis sellele hinnangu andmise eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesandeks, olgu siiski meenutatud, et ERTL artiklis 267 ette nähtud eelotsusemenetlus kujutab endast Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute vahelise otsese koostöö menetlust. Selles menetluses, mis põhineb liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel, on igasugune faktiliste asjaolude hindamine liikmesriigi kohtu pädevuses, kellel tuleb konkreetse kohtuasja erisusi arvestades hinnata nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust, samas kui Euroopa Kohus on pädev otsustama üksnes liidu õigusnormide tõlgenduse või kehtivuse üle, lähtudes talle liikmesriigi kohtu poolt esitatud asjaoludest (25. oktoobri 2017. aasta kohtuotsus Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, punkt 27; 30. mai 2018. aasta kohtuotsus Dell'Acqua, C-370/16, EU:C:2018:344, punkt 31, ja 20. aprilli 2021. aasta kohtuotsus Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, punkt 28).
- 105 Selles kontekstis tuleb Euroopa Kohtul lasuvaid ülesandeid eristada olenevalt sellest, kas kohtule on esitatud eelotsusetaotlus või liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamise hagi. Kui rikkumishagi puhul peab Euroopa Kohus nimelt kontrollima, kas komisjoni või mõne muu kui

puudutatud liikmesriigi vaidlustatav riigisisene meede või tava on – üldiselt ja ilma et oleks vajalik, et liikmesriigi kohtus oleks pooleli seda puudutav kohtuvaidlus – vastuolus liidu õigusega, siis Euroopa Kohtu ülesanne eelotsusemenetluses on seevastu abistada eelotsusetaotluse esitanud kohut viimase menetluses oleva konkreetse kohtuvaidluse lahendamisel (26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Miasto Łowicz ja Prokurator Generalny*, C-558/18 ja C-563/18, EU:C:2020:234, punkt 47, ja 20. aprilli 2021. aasta kohtuotsus *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, punkt 29 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 106 Samuti tuleb märkida, et kuigi Euroopa Kohtul ei tule eelotsusemenetluses hinnata riigisiseste õigusnormide kooskõla liidu õigusega, on Euroopa Kohtul seevastu pädevus anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule kõik liidu õiguse tõlgendamise juhised, mis võivad aidata viimasel seda kooskõla hinnata, et lahendada tema menetluses olev kohtuasi (26. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C-118/08, EU:C:2010:39, punkt 23, ja 20. aprilli 2021. aasta kohtuotsus *Repubblica*, C-896/19, EU:C:2021:311, punkt 30).
- 107 Seda kohtupraktikat kohaldades täpsustas Euroopa Kohus kohtuotsuse A. K. punktis 132, et ta piirdus liidu õigusnormide analüüsimisega, andes liidu õigusele tõlgenduse, mis oleks tarvilik eelotsusetaotluse esitanud kohtule, kelle ülesanne on Euroopa Kohtu antud tõlgendamisjuhiste põhjal hinnata, kas kõnesolevad Poola õigusaktid on kooskõlas liidu õigusega, selleks et lahendada tema menetluses olevad vaidlused (vt ka 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 75).
- 108 Mis puudutab konkreetselt neid juhiseid, siis kuna need käsitlevad peamiselt distsiplinaarkolleegiumi pädevust, koosseisu, selle liikmete nimetamise tingimusi ja protsessi ning seda, mil määral on see kolleegium *Sąd Najwyższy* (Poola kõrgeim kohus) sõltumatu, siis ei saa nende asjakohasus olla piiratud *Sąd Najwyższy* (Poola kõrgeim kohus) 5. detsembri 2019. aasta otsuse faktiliste asjaoludega (8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 76).
- 109 Järelikult ei saa nõustuda Poola Vabariigi argumendiga, et hindamisel, kas neljas hagiväide võib olla esmapilgul selgelt põhjendatu, on kohtuotsus A. K. asjakohatu.
- 110 Kolmandaks väidab Poola Vabariik, et teistes liikmesriikides reguleerivad riigi kõrgeimate kohtute kohtunike ametisse nimetamise menetlust eeskirjad, mis on sarnased Poola Vabariigi eeskirjadega. Selles kontekstis mainib Poola Vabariik esiteks Tšehhi Vabariigis, Saksamaal, Iirimaal, Leedus, Maltal ja Austrias kehtivat korda, mille kohaselt usaldatakse selliste kohtunike valimine ainult või valdavalt täidesaatvat või seadusandlikku võimu teostavatele isikutele, ning teiseks Belgias, Taanis ja Prantsusmaal kehtivat korda, mille kohaselt osalevad kõrgeimate kohtunike ametisse nimetamise menetluses kohtuvõimu esindajad, kuid neil ei ole kohtunike valikul otsustavat mõju. Mis puudutab konkreetselt KRSi nimetamise menetlust, siis mainib Poola Vabariik ka Hispaania korda, viidates *Consejo General del Poder Judiciali* (riiklik kohtute nõukoda, Hispaania) liikmete ametisse nimetamisele. Poola Vabariik on seisukohal, et see, et komisjon ei ole neid riigisiseseid eeskirju kahtluse alla seadnud, näitab, et distsiplinaarkolleegiumi sõltumatuse puudumist käsitlev komisjoni väide on alusetu.
- 111 Sellega seoses piisab aga, kui käesoleva menetlusega seoses märkida, et Poola Vabariik ei saa edukalt tugineda neljandas hagiväites mainitud riigisiseste sätetega sarnaste eeskirjade väidetavale olemasolule, et tõendada, et *fumus boni iuris*'e tingimus ei ole selle väite puhul täidetud (17. detsembri 2018. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, punkt 58).

- 112 Neljandaks ja viimaseks toob Poola Vabariik esile Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunike ametisse nimetamise korra tunnused ja nende kohtunike ametisse nimetamisel osaleva organi, KRSi liikmete nimetamise menetluse tunnused, et tõendada selle korra vastavust kohtute sõltumatuse nõudele.
- 113 Arvestades aga eelkõige Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses A. K. esitatud tõlgendamisjuhiseid, ei võimalda need argumendid järeldada, et neljas hagiväide on esmapilgul selgelt põhjendamatu.
- 114 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud.

– *Kiireloomulisus*

- 115 Nagu käesoleva kohtumääruse punktis 68 meenutatud, tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et ajutiste meetmete kohaldamise menetluse eesmärk on tagada tulevikus tehtava lõpliku otsuse täieulatuslik toime, vältimaks lünka Euroopa Kohtu tagatud õiguskaitstes. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb taotluse kiireloomulisust hinnata selle järgi, kas ajutine meede on vajalik selleks, et hoida ära esialgset õiguskaitset taotlevale poolele tõsise ja korvamatu kahju tekkimine. Viimati nimetatud poole ülesanne on tõendada, et ta ei saa oodata sisulise menetluse lõpuni, ilma et talle selline kahju tekiks. Sellise tõsise ja korvamatu kahju tõendamiseks ei ole nõutav, et kahju tekkimine oleks tõendatud absoluutse kindlusega. Piisab, kui kahju tekkimine on piisava tõenäosusega ette nähtav (8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 116 Lisaks peab ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik üksnes kiireloomulisuse hindamiseks ja ilma et see tähendaks, et ta võtab seisukoha nende etteheidete põhjendatuse kohta, mis ajutiste meetmete kohaldamist taotlev pool on esitanud sisulistes küsimustes, eeldama, et nende etteheidetega võidakse nõustuda. Nimelt kujutab tõsine ja korvamatu kahju, mille tõenäoline tekkimine peab olema tõendatud, endast kahju, mis teatud juhtudel võiks tuleneda taotletava ajutise meetme kohaldamisest keeldumisest, kui sisulises menetluses esitatud hagi osutub pärast seda edukaks ((8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 83 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 117 Järelikult peab Euroopa Kohus käesoleval juhul kiireloomulisuse hindamiseks eeldama, et neljandas hagiväites silmas peetud riigisisised sätted võivad anda organile, kelle sõltumatus ja erapooletus ei ole tagatud, pädevuse lahendada tööõiguse ja sotsiaalkindlustusasju, mis puudutavad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikke, ja asju, mis on seotud nende kohtunike pensionile saatmisega, ning asju, mis puudutavad kohtuniku ja kohtunikukandidaadi vastu kriminaalmenetluse alustamist või nende eelvangistust, ning olla seega vastuolus ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust tuleneva Poola Vabariigi kohustusega tagada, et riigisisised kohtud, mis kuuluvad tema õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele.
- 118 Sellel hindamisel tuleb lisaks arvesse võtta asjaolu, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktides 1a, 2 ja 3 nimetatud kohtuasjade puhul on distsiplinaarkolleegium juba oma tegevust alustanud.

- 119 Mis puudutab eelkõige kohtunike või kohtunikukandidaatide vastu kriminaalmenetluse alustamise või nende eelvangistuse loa taotlusi käsitlevaid kohtuasju, siis tuleb arvesse võtta ka asjaolu, et – nagu märkis komisjon, ilma et Poola Vabariik oleks sellele vastu vaielnud – esiteks esitati ajavahemikul 14. veebruarist 2020, mil jõustus muutmisseadus, 15. märtsini 2021 distsiplinaarkolleegiumile üle 40 taotluse, millest üks puudutas tööõiguskolleegiumi esimeest, ning alates 5. novembrist 2020 on läbi vaadatud üle 20 taotluse. Teiseks on hagi esitamisele eelnenud nädalate jooksul suurenenud Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikke puudutavate taotluste arv, pidades eriti silmas Prokuratura Krajowa (Poola riigiprokuratuur) poolt 16. märtsil 2021 esitatud loataotlusi kolme selle kohtu kriminaalkolleegiumi kohtuniku vastu kriminaalmenetluse alustamiseks. Kolmandaks tegi distsiplinaarkolleegium rohkem kui 12 otsust, millega lubati alustada kriminaalmenetlust kohtunike vastu ning peatada nende teenistussuhe ja vähendada peatamise ajaks nende töötasu 25%–50%.
- 120 Selles kontekstis tuleb uurida, kas neljandas hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamine ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punkti 1a alusel distsiplinaarkolleegiumi tehtud otsuste toime säilitamine võib – nagu väidab komisjon – liidu õiguskorrale tekitada tõsist ja korvamatut kahju.
- 121 Selle kohta nähtub käesoleva kohtumääruse punktides 88 ja 89 viidatud kohtupraktikast, et asjaolu, et neljandas hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamise tõttu on Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikke puudutavate tööõiguse ja sotsiaalkindlustusajajade, nende kohtunike pensionile saatmisega seotud asjade ning kohtuniku ja kohtunikukandidaadi vastu kriminaalmenetluse alustamise või nende eelvangistuse loa taotlusi käsitlevate asjade läbivaatamine kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni sellise organi, st distsiplinaarkolleegiumi pädevuses, kelle sõltumatus ei pruugi olla tagatud, võib kahjustada selles ajavahemikus Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) ja üldkohtute sõltumatust.
- 122 Nagu märkis komisjon ja nagu nähtub ka Euroopa Kohtu praktikast, võib Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) ja üldkohtu kohtunike sõltumatust mõjutada ka üksnes võimalik oht, et nendelt puutumatuse äravõtmise taotlusi nende suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks vaatab läbi organ, kelle sõltumatus ei pruugi olla tagatud, võttes arvesse tagajärgi, mida sõltumatuse äravõtmine võib asjaomasele kohtunikule kaasa tuua, st teenistussuhte peatamine määramata ajaks ja samaks ajaks töötasu vähendamine 25%–50% (vt analoogia alusel 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 90).
- 123 Ainuüksi asjaolu, et selliste kohtuasjade läbivaatamine, millel on mõju Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunike staatusele ja töötingimustele, nagu tööõiguse ja sotsiaalkindlustusajajad ning pensionile saatmisega seotud asjad, on usaldatud organile, mille sõltumatus ei pruugi olla tagatud, võib samamoodi tekitada õigussubjektidel kahtlusi, kas need kohtunikud on sõltumatud.
- 124 Euroopa Kohtu praktikast nähtub, et asjaolu, et liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esemeks oleva riigisisese sätte kohaldamise tõttu ei pruugi Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) sõltumatus olla kuni selle hagi kohta kohtuotsuse kuulutamiseni tagatud, võib tekitada tõsist ja korvamatut kahju liidu õiguskorrale ja õigustele, mis on õigussubjektidel liidu õiguse kohaselt, ning ELL artiklis 2 sätestatud väärtustele, millel liit rajaneb, eelkõige õigusriigile kui väärtusele (vt selle kohta 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 92 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 125 Eeltoodust tuleneb, et – nagu komisjon väitis – liidu õiguskorrale võib olulist ja korvamatut kahju põhjustada neljandas hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamine, millega antakse distsiplinaarkolleegiumile, kelle sõltumatus ei pruugi olla tagatud, pädevus lahendada tööõiguse ja sotsiaalkindlustusasju, mis puudutavad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikke, ja asju, mis on seotud nende kohtunike pensionile saatmisega, ning asju, mis puudutavad loa taotlusi Poola kohtusüsteemi kohtunike või kohtunikukandidaatide vastu kriminaalmenetluse alustamiseks või nende eelvangistuseks.
- 126 Lõpuks tuleb märkida, et kui Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) ja üldkohtu kohtunike sõltumatust võib mõjutada ka üksnes võimalik oht, et nendelt puutumatuse äravõtmise taotlusi nende suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks vaatab läbi organ, kelle sõltumatus ei pruugi olla tagatud, nagu seda on distsiplinaarkolleegium, siis seda enam võib sellise organi poolt kohtunikelt puutumatuse äravõtmise kohta otsuste tegemine, mille tagajärjel peatatakse asjaomase kohtuniku teenistussuhe ja vähendatakse töötasu, anda alust kahelda, kas Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) ja üldkohtu kohtunikud, kelle suhtes selliseid otsuseid tehtud ei ole, on väljaspool nende otsuseid suunata võivate väliste tegurite haardeulatust või välist mõju, ning viia selleni, et need kohtunikud ei tundu enam sõltumatud või erapooletud, mis võib nõrgendada usaldust, mida kohtud peavad õigussubjektidele demokraatlikus ühiskonnas ja õigusriigis sisendama.
- 127 Seega asjaolu, et kohtunike suhtes kriminaalmenetluse alustamist lubavate distsiplinaarkolleegiumi otsuste toime säilitamise tõttu ei pruugi kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni olla tagatud selliste Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) ja üldkohtute kohtunike sõltumatus, kelle suhtes ei ole selliseid otsuseid tehtud, võib tekitada liidu õigusele olulist ja korvamatut kahju, seda enam, et sel ajavahemikul täidavad õigusemõistmise funktsiooni vaid need kohtunikud.
- 128 Nagu komisjon märkis, saab sellist ohtu vältida üksnes sellega, et sellistest otsustest puudutatud kohtunike puhul taastatakse nende staatus ning õigused ja ülesannete täitmise tingimused sellistena, nagu need olid enne nimetatud otsuste vastuvõtmist.
- 129 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et komisjon on tõendanud, et käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutiste meetmete kohaldamisest keeldumise korral võib esiteks neljandas hagiväites käsitletud riigisiseste sätete kohaldamine ning teiseks Poola kohtusüsteemi kohtunike suhtes kriminaalmenetluse alustamist lubavate otsuste toime säilitamine tekitada liidu õiguskorrale tõsist ja korvamatut kahju.
- 130 Poola Vabariigi argumendid kiireloomulisuse puudumise kohta ei sea seda hinnangut kahtluse alla.
- 131 Esiteks väidab Poola Vabariik, et komisjon viivitas neljandas hagiväites väidetavale rikkumisele lõpu tegemiseks vajalike sammude astumisega, sest distsiplinaarkolleegium on alates kõrgeima kohtu seaduse vastuvõtmisest, mitte alates muutmisseaduse vastuvõtmisest pädev lahendama sellist liiki kohtuasju, nagu on ette nähtud muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktides 1a, 2 ja 3.
- 132 Nimelt olid muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktid 2 ja 3 olemas juba kõrgeima kohtu seaduses. Punktiga 1a kõigest laiendati kõrgeima kohtu seaduse muudest sätetest tulenevat distsiplinaarkolleegiumi pädevust lahendada asju, mis käsitlevad kohtunike või

kohtunikukandidaatide vastu kriminaalmenetluse alustamiseks või nende eelvangistuseks loa taotlemist, esimese astme menetlusele üldkohtute kohtunikke ja kohtunikukandidaate puudutavates asjades.

- 133 Lisaks, mis puudutab distsiplinaarkolleegiumi pädevust seoses muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud asjadega, siis kõrvaldab selle sätte kohaldamisest tuleneva tõsise ja korvamatu kahju ohu Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses A. K. esitatud tõlgendamisjuhiste kohaldamine. Kui nendest tõlgendamisjuhistest lähtudes peaks jõutama järeldusele, et mõne nimetatud kohtuasja läbivaatamine distsiplinaarkolleegiumis ei võimalda tagada õigust sõltumatule kohtule, siis vastavalt ELL artikli 19 lõikele 1 koostoimes harta artikliga 47 on võimalik jätta kohaldamata sätted, mis annavad selle asja lahendamise pädevuse distsiplinaarkolleegiumile, ja saata asi teise kohtusse, millel oleks pädevus nende sätete puudumise korral.
- 134 Seoses sellega tuleb kõigepealt märkida, et nagu nähtub käesoleva kohtumääruse punktides 29–37, saatis komisjon Poola Vabariigile esimese ametliku kirja muutmiseseaduse kohta 29. aprillil 2020 ehk neli kuud pärast selle seaduse vastuvõtmist vaid kaheksa päeva kestnud seadusandliku menetluse käigus. Võttes arvesse asjaolu, et muutmiseseadusega muudeti mitte ainult kõrgeima kohtu seadust, vaid ka muid seadusi, nagu üldkohtute seadus ja halduskohtute seadus, ei saa pidada ebamõistlikuks neljakuulist tähtaega, et analüüsida kõiki muutmiseseadusega tehtud muudatusi ja hinnata nende kooskõla liidu õigusega. Lisaks ei näita esimese ametliku kirja ja hagi esitamise vahelisel ajal komisjoni ja Poola Vabariigi vahel saadetud kirjade kronoloogia kuidagi selle institutsiooni tegevusetust sammude astumisel liikmesriigi kohustuste rikkumise tuvastamiseks.
- 135 Mis puudutab muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktiga 1a distsiplinaarkolleegiumile antud pädevust, siis lisaks sellele, et ei ole eitatud nimetatud sätte taaskehtestamist muutmiseseadusega, kinnitas Poola Vabariik oma kirjalikes seisukohtades komisjoni esitatud andmeid nii kohtuliku puutumatusse äravõtmise taotluste arvu kohta, mis esitati distsiplinaarkolleegiumile 14. veebruarist 2020 kuni 15. märtsini 2021, kui ka taotluste arvu kohta, mille see kolleegium läbi vaatas alates 5. novembrist 2020, nagu on märgitud käesoleva kohtumääruse punktis 119.
- 136 On tõsi, et Poola Vabariik ei nõustu järeldusega, mille komisjon neist andmetest tegi, st et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktis 1a põhinev distsiplinaarkolleegiumi tegevus intensiivistus hagi ja ajutiste meetmete kohaldamise taotluse esitamisele eelnenud kuude jooksul, mis komisjoni arvates tõendab kiireloomulisust. Poola Vabariik märgib, et kui seadus paneb mingile kohtule pädevuse menetleda uut liiki asju, siis peab kohus kõigepealt need asjad läbi vaatama, mis tähendab, et alguses on sellistes asjades tehtud lahendite arv paratamatult väike. Poola Vabariik järeldab sellest, et mõistlikult ei saa väita, et distsiplinaarkolleegium on oma tegevust intensiivistanud, tuginedes üksnes asjaolule, et pärast muutmiseseaduse vastuvõtmist tegi distsiplinaarkolleegium ajavahemikul 5. novembrist 2020 kuni 15. märtsini 2021 rohkem otsuseid kui ajavahemikul 14. veebruarist 2020 kuni 5. novembrini 2020.
- 137 Selle väitega läheb Poola Vabariik aga vastuollu oma kinnitusega, et distsiplinaarkolleegium lahendab juba üle kolme aasta seda laadi asju, nagu on ette nähtud muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktis 1a, ning lisaks tõendab ka seda, et distsiplinaarkolleegiumi tegevus selle sätte alusel asjade lahendamisel oli liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esitamisele eelnenud perioodil intensiivsem kui vahetult pärast muutmiseseaduse jõustumist.

- 138 Lõpuks ei saa Poola Vabariik kiireloomulisuse puudumise tõendamiseks põhjendatult tugineda asjaolule, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktid 2 ja 3 olid olemas juba kõrgeima kohtu seaduses, ega asjaolule, et kohtuotsus A. K. võimaldab vähendada selle sätte kohaldamisest tulenevat tõsise ja korvamatu kahju ohtu. Muutmisseadusega kehtestati nimelt teatud sätted, mille komisjon vaidlustab hagi eeskätt seetõttu, et need takistavad riigisisestel kohtutel kohaldada nimetatud kohtuotsusest tulenevaid põhimõtteid ning seetõttu vähendavad nimetatud kohtuotsuse tõhusust pärast muutmisseaduse jõustumist.
- 139 Teiseks väidab Poola Vabariik, et õigusemõistmist ei saa kahjustada asjaolu, et kohtunikult, kelle kohta on tõendeid, et ta on toime pannud kuriteo, on võetud puutumatus ja kriminaalmenetluse läbiviimine tema suhtes on tehtud võimalikuks. Niisuguse kahju tekkimise oht on Poola Vabariigi sõnul veel vähem tõenäoline seetõttu, et kriminaalmenetlus, mis järgneb puutumatus eest äravõtmise otsusele, ei toimu mitte distsiplinaarkolleegiumis, vaid kriminaalkolleegiumis.
- 140 Selle kohta piisab siiski märkimisest, et nagu nähtub käesoleva kohtumääruse punktides 121–125 esitatud hinnangutest, ei tulene tõsise ja korvamatu kahju tekkimise oht mitte asjaolust, et Poola kohtusüsteemi kohtunike suhtes võidakse teha otsus nende puutumatus eest äravõtmise kohta nende suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks, vaid asjaolust, et niisugused otsused teeb organ, kelle sõltumatus ei pruugi olla tagatud. Sellist ohtu ei kõrvalda asjaolu, et kriminaalmenetlus, mis järgneb puutumatus eest äravõtmise otsusele, ei toimu mitte distsiplinaarkolleegiumis, vaid kriminaalkolleegiumis.
- 141 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et kiireloomulisuse tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud.

– *Huvide kaalumine*

- 142 On selge, et enamikus ajutiste meetmete kohaldamise menetlustes võivad nii taotletav kohaldamise peatamine kui ka sellest keeldumine kaasa tuua teataval määral lõplikke tagajärgi ning ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustav kohtunik, kes vaatab läbi kohaldamise peatamise taotlust, peab kaaluma iga võimaliku lahendusega seotud riske. Täpsemalt tuleb välja selgitada, kas ajutiste meetmete kohaldamist taotleva poole huvi riigisiseste sätete kohaldamise peatamise vastu kaalub üles nende sätete viivitamatu kohaldamise huvi. Selle analüüsi käigus tuleb kindlaks teha, kas nende sätete võimalik kehtetuks tunnistamine pärast seda, kui Euroopa Kohus on hagi sisulistes küsimustes rahuldanud, võimaldab selle olukorra tagasipööramist, mille põhjustas asjaomaste sätete viivitamatu kohaldamine, ja vastupidi, mil määral võiks kohaldamise peatamine takistada nende sätetega taotletavate eesmärkide saavutamist juhul, kui hagi jäetakse sisulistes küsimustes rahuldamata (8. aprilli 2020. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-791/19 R, EU:C:2020:277, punkt 104 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 143 Käesoleval juhul väidab komisjon, et kui Euroopa Kohus nõustub neljanda hagi väitega pärast seda, kui ta on keeldunud käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutiste meetmete võtmisest, mõjutaks see liidu õiguskorra nõuetekohast toimimist süsteemselt ja kahjustaks pöördumatult õigusi, mis isikutele tulenevad liidu õigusest, ning ELL artiklis 2 sätestatud õigusriigi väärtusi, samas kui juhul, kui Euroopa Kohus võtab taotletud ajutised meetmed ning seejärel lükkab kõnesoleva väite tagasi, on selle ainus tagajärg ühelt poolt see, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 1a, 2 ja 3 kohane distsiplinaarkolleegiumi tegevus peatatakse ajutiselt, ja teiselt poolt see, et distsiplinaarkolleegiumi otsuseid kohtunike puutumatus eest äravõtmise kohta ei täideta.

- 144 Omalt poolt Poola Vabariik väidab esmalt seoses käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis a osutatud ajutiste meetmete kohaldamisega esiteks, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punkti 1a kohaldamise peatamine rikuks nii subsidiaarsuse põhimõtet ja liidu õiguskorra aluspõhimõtteid kui ka Poola Vabariigi põhiseadusega kaitstud õigusriigi demokraatliku süsteemi aluspõhimõtteid ning see tekitaks Poola Vabariigile ja Poola rahvale tõsist ja korvamatut kahju.
- 145 Selle kohta piisab siiski märkimisest, nagu on käesoleva kohtumääruse punktis 50 meelde tuletatud, et kuigi liikmesriikide kohtukorraldus kuulub nende endi pädevusse, peavad liikmesriigid selle pädevuse teostamisel siiski täitma kohustusi, mis tulenevad neile liidu õigusest ja eriti ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust.
- 146 Teiseks väidab Poola Vabariik, et kohtunike suhtes kriminaalmenetluse alustamist lubavate kõikide otsuste toime peatamine võib kaasa tuua osa toime pandud kuritegude aegumise. Lisaks tuleks veel lõpetamata menetlused uue süüdistusakti esitamisega uuesti alustada, mille tagajärjel pääseks aja möödumise tõttu samuti üks osa kuritegude toimepanijatest vastutusest. Lõpuks tooks distsiplinaarkolleegiumi kõikide otsuste toime peatamine kaasa nende meetmete tühistamise, mida kohtud võisid määrata ohvrite kaitseks selliste kuritegude puhul nagu vägistamine või koduvägivald. Seega kahjustaks komisjoni taotletud ajutise meetme kohaldamine sellistest otsustest puudutatud kohtunike ohvrite huve.
- 147 Võtmata seisukohta, kas on põhjendatud Poola Vabariigi väide, et kohtuniku puutumatuse äravõtmist käsitlevate distsiplinaarkolleegiumi otsuste toime peatamine võib kaasa tuua asjaomaste kohtunike toime pandud kuritegude aegumise, tuleb siiski tõdeda, et Poola Vabariik ei anna vähimatki teavet distsiplinaarkolleegiumi otsuste arvu kohta, mille toime peatamine võib nende otsustega seotud erilisi asjaolusid arvestades kaasa tuua sellise tagajärje. Samuti ei esita see liikmesriik ühtegi konkreetset tõendit, mis kinnitaks, et on tehtud otsuseid kohtunikult puutumatuse äravõtmise kohta tema suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks vägistamise või koduvägivalla tõttu, millest tingitult oleks võetud meetmeid nende kuritegude ohvrite kaitseks. Seega ei ole Poola Vabariik tõendanud tema väidetava kahju tekkimise ohu olemasolu.
- 148 Kolmandaks väidab Poola Vabariik, et kui kohtunikud, kellele on esitatud kriminaalsüüdistus, asuvad taas kohtus õigust mõistma, tooks see ühelt poolt kaasa reaalse ohu õigusemõistmise turvalisusele, kuna need kohtunikud võivad kasutada tagasipöördumist eelkõige oma erahuvide edendamiseks, ning teiselt poolt võiks see viia selleni, et need kohtunikud ei tundu enam sõltumatud, mis põhjustaks korvamatut kahju Poola kohtusüsteemile ja selle kuvandile üksikisikute silmis. Nimelt oleks raske väita, et kohtunik on sõltumatu, olukorras, kus teda süüdistatakse korruptsioonis.
- 149 Selle kohta tuleb ühelt poolt märkida, et kohtuniku suhtes, kes kasutab õigusemõistmise juurde tagasipöördumist erahuvide edendamiseks oma ülesannete täitmise raames, võib kohaldada riigisisises õiguses ette nähtud meetmeid sellise käitumise lõpetamiseks, sealhulgas vajaduse korral kriminaalõiguse meetmeid, tingimusel et viimati nimetatud juhul teeb asjaomaselt kohtunikult puutumatuse äravõtmise otsuse sõltumatu kohus, kes vastab kohtuotsuses A. K. sõnastatud nõuetele.
- 150 Teiselt poolt, kuigi on tõsi, et arvestades ülesandeid, mida kohtunikud peavad täitma, võib kohtunike sõltumatuses tekitada kahtlusi selliste kohtunike õigusemõistmise juurde tagasipöördumine, keda süüdistatakse kuritegudes nagu korruptsioonikuriteod, mille laadi tõttu on alust eeldada välismõjule vastuvõtlikkust, tuleb siiski märkida, et Poola Vabariik ei ole

esitanud mingeid andmeid selle kohta, milline on seda liiki kuritegudes süüdistatavate kohtunike suhtes tehtud otsuste osakaal kõigist puutumatus e äravõtmise otsustest, mille distsiplinaarkolleegium on teinud ajavahemikul muutmis eaduse jõustumisest 14. veebruaril 2020 kuni liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esitamiseni 31. märtsil 2021, ehkki sellised andmed võimaldaksid hinnata viidatud ohu olemasolu ja tõsidust.

- 151 Teisena rõhutab Poola Vabariik seoses käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis b nimetatud ajutiste meetmete kohaldamisega asjaolu, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 2 ja 3 kohaldamine ei tekita mingit kahju, sest vastavalt kohtuotsusele A. K. on reaalse ohu korral, et ühe poole õigusi rikutakse, võimalik saata selle sätte kohaldamisalasse kuuluvad asjad kohtule, kus on tagatud õigus sõltumatule kohtule. Seevastu juhul, kui selle sätte kohaldamine peatatakse, jääb distsiplinaarkolleegium ilma võimalusest arutada asju, milles ei ole esitatud ühtegi väidet selle kohta, kas selle kolleegiumi puhul on tagatud õigus sõltumatule kohtule.
- 152 Käesoleva kohtumääruse punktis 138 esitatud põhjustel ei ole siiski võimalik tuvastada, kui tõhusalt võimaldaks kohtuotsus A. K. kõrvaldada ohu, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 2 ja 3 kohaldamine tekitab liidu õiguskorrale tõsist ja korvamatut kahju.
- 153 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et asjaomaste huvide kaalumisel kaldub kaalukauss käesoleva määruse punkti 38 esimese taande alapunktides a ja b nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise kasuks.

Käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutised meetmed

– Fumus boni iuris

- 154 Komisjon väidab, et esimene hagiväide sisulises küsimuses, mis käsitleb riigisiseseid sätteid, mille suhtes taotletakse käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutisi meetmeid, ei ole esmapilgul selgelt põhjendatud, sest selles on konkreetselt väidetud, et kuna Poola Vabariik keelab kõigil riigisisestel kohtutel kontrollida, kas järgitakse liidu nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELTL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47 – arvestades Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat, mis käsitleb EIÖK artikli 6 lõiget 1 – ning ELTL artiklist 267 ja liidu õiguse esimese põhimõttest.
- 155 Sellega seoses väidab komisjon, tuginedes eelkõige õiguspõhimõtetele, mis tulenevad 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsusest (uuesti läbivaatamine) Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon (C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232), eelkõige selle kohtuotsuse punktides 55–57 ja 73–75 – mille kohaselt on kohtunike ametisse nimetamise seaduslikkuse ja kohtuorganite legitiimsuse üle, sealhulgas kohtunike nimetamise menetluses toime pandud rikkumiste üle kohtuliku kontrolli teostamine vajalik selleks, et tagada õigussubjektide põhiõigus tõhusale õiguskaitsevahendile liidu õigusega hõlmatud valdkondades –, et esimeses hagiväites nimetatud sätted, mis keelavad Poola kohtutel sellist kontrolli teostada, rikuvad ELL artikli 19 lõiget 1 koostoimes harta artikliga 47.

- 156 Lisaks takistab sellise kontrolli teostamise keeld liikmesriigi kohtutel esitada Euroopa Kohtule ETLT artikli 267 alusel eelotsuse küsimusi selliste liidu nõuete tõlgendamise kohta, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut.
- 157 Viimaseks väidab komisjon, et asjaolu, et Poolas kohtuniku ametisse nimetamise akti väidetav süsteemsus ei ole Poola Vabariigi põhiseaduse kohaselt vaidlustatav, ei saa õigustada seda, et välistatakse sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut puudutavate liidu nõuete kohtulik kontroll, mille eesmärk on tagada põhiõigus tõhusale kohtulikule kaitsele liidu õigusega hõlmatud valdkondades. Komisjon lisab, et kui selle põhiõiguse rikkumine on tuvastatud, tuleb ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust ja harta artiklist 47 tulenevate tõhususpõhimõtte ja esimuspõhimõtte kohaselt siis, kui seda eeldab õiguskindluse põhimõtte kaalumise võrreldes kohaldatava õiguse järgimisega ja kohtuvõimu erilise rolliga demokraatlikus ühiskonnas, jätta kohaldamata riigisisised sätted, sealhulgas põhiseaduse sätted, nagu nähtub kohtuotsuse A. B. punktist 151.
- 158 Poola Vabariik väidab, et riigisisised sätted, mille komisjon vaidlustas esimeses hagiväites ja mis näevad põhiseaduse sätteid rikkudes ette kohtunike töösuhte või pädevuse kahtluse alla seadmise keelu, ei välista kuidagi liikmesriigi kohtute võimalust kontrollida, kas järgitakse liidu õigusest tulenevaid nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut ELL artikli 19 lõike 1 ja harta artikli 47 tähenduses, sest õiguslikul keelul, mis käsitleb võimatuid akte, ei ole mingit õiguslikku väärtust.
- 159 Poola Vabariik leiab nimelt, et harta artikliga 47 tagatud õigus sõltumatule ja erapooletule seaduse alusel moodustatud kohtule ei hõlma eraõigusliku isiku õigust vaidlustada teda puudutavat kohtuasja läbi vaatava kohtuniku pädevus.
- 160 Selleks et kontrollida, kas *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud, tuleb esiteks Poola Vabariigi seisukohti arvestades tõdeda, et esimeses hagiväites nimetatud riigisisised sätted keelavad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus), üldkohtutel ja halduskohtutel kontrollida kohtukoosseisus olevate kohtunike ametisse nimetamise menetluse õiguspärasust ja vajaduse korral tuvastada selle õigusvastasus.
- 161 Poola Vabariigi väidetest, mis on esitatud käesoleva kohtumääruse punktides 158 ja 159, nähtub nimelt, et see liikmesriik ei vaidle vastu mitte sellele, et need riigisisised õigusnormid keelavad liikmesriigi kohtutel sellist kontrolli teostada, vaid sellele, et sellist keeldu, mis Poola Vabariigi väitel on kooskõlas Poola põhiseaduse sätetega, võiks pidada ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust tulenevate kohustuste – tagada õigus sõltumatule ja erapooletule seaduse alusel moodustatud kohtule – rikkumiseks.
- 162 Seega tõstatab esimene hagiväide küsimuse, kas selleks, et täita ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47 tulenevat kohustust tagada, et liikmesriikide kohtud, kes kuuluvad liikmesriikide õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, sealhulgas sõltumatuse nõudele, peavad liikmesriigid tagama, et need kohtud saaksid kontrollida kohtukoosseisus olevate kohtunike ametisse nimetamise menetluse õiguspärasust.
- 163 Seoses sellega olgu märgitud, et nagu Euroopa Kohus on tõdenud, tuleneb harta artiklis 47 tagatud põhiõigusest tõhusale õiguskaitsevahendile sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus, et igal õigussubjektil peab põhimõtteliselt olema võimalus tugineda selle õiguse

rikkumisele. Eelöeldust tuleneb, et liidu kohus peab saama kontrollida, kas kõnealuses ametisse nimetamise menetluses esinev nõuetele mittevastavus võis tuua kaasa selle põhiõiguse rikkumise (26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon* (C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punkt 55).

- 164 Tagatised sõltumatusse ja erapooletusse seaduse alusel moodustatud kohtusse pöördumiseks, ja eelkõige tagatised, mis määravad kindlaks niisuguse kohtu mõiste ja koosseisu, kujutavad endast nimelt õiguse õiglasele kohtumenetlusele nurgakivi. See tähendab, et iga kohus on vastava tõsise kahtluse korral kohustatud kontrollima, kas ta ise on oma koosseisu poolest niisugune kohus. Niisugune kontroll on vajalik usalduse tarvis, mida demokraatliku ühiskonna kohtud peavad õigussubjektis äratama. Selles mõttes on see kontroll oluline menetlusnõue, mille järgimise kohustus põhineb avalikul huvil ja selle täidetust peab kohus kontrollima omal algatusel (26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus (uuesti läbivaatamine) *Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon*, C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punkt 57 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 165 Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu väljakujunenud praktikale oli väljendi „seaduse alusel moodustatud kohus“ lisamine EIÕK artikli 6 lõike 1 esimesse lausesse, millele vastab harta artikli 47 teise lõigu esimene lause, kantud eesmärgist vältida kohtusüsteemi korralduse jäämist täitevvõimu meelevolda ja tagada, et see valdkond oleks reguleeritud seadusega, mille seadusandlik võim on võtnud vastu kooskõlas tema toimimist ja pädevust käsitlevate normidega. Euroopa Kohus täpsustas, et see väljend peegeldab eelkõige õigusriigi põhimõtet ega puuduta mitte üksnes kohtu enda eksisteerimise õiguslikku alust, vaid ka kohtu koosseisu igas kohtuasjas ning mis tahes muud riigisisest õigusnormi, mille järgimata jätmine muudab ühe või mitme kohtuniku osalemise asja läbivaatamisel õigusvastaseks ja mille hulka kuuluvad iseäranis vastava kohtu liikmete sõltumatust ja erapooletust puudutavad sätted (26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus (uuesti läbivaatamine) *Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon*, C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punkt 73 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 166 Samuti on Euroopa Inimõiguste Kohus märkinud, et õigus sellele, et õigust mõistaks „seaduse alusel moodustatud“ kohus EIÕK artikli 6 lõike 1 tähenduses, hõlmab juba oma olemusest tulenevalt ka kohtunike ametisse nimetamise menetlust (26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus (uuesti läbivaatamine) *Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon*, C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punkt 74 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 167 Seega toob kohtusüsteemis kohtunike ametisse nimetamisel esinev nõuetele mittevastavus kaasa harta artikli 47 teise lõigu esimese lause rikkumise eelkõige juhul, kui see nõuetele mittevastavus laad ja raskusaste põhjustab tegeliku ohu, et muud võimuharud, iseäranis täitevvõim, võivad rakendada kaalutusõigust selle piire põhjendamatult ületades, ohustades niimoodi ametisse nimetamise menetluse tulemuse terviklikkust ja tekitades õigussubjektides põhjendatud kahtluse asjasse puutuvate kohtunike sõltumatuse ja erapooletuse suhtes, mis juhtub, kui kõne all on normid, mis moodustavad lahutamatu osa kohtusüsteemi ülesehitusest ja toimimisest (26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus (uuesti läbivaatamine) *Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon*, C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punkt 75).
- 168 Kohtuotsuse A. K. punktis 171 leidis Euroopa Kohus, et liidu õigusega on vastuolus olukord, kus liidu õiguse kohaldamist puudutavad vaidlused võivad kuuluda sellise organi ainupädevusse, kes ei ole sõltumatu ja erapooletu kohus harta artikli 47 tähenduses. Euroopa Kohus järeldas sellest, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on talle antud tõlgendamisjuhiste põhjal

kontrollida, kas sellega on tegemist põhikohtuasja vaidlusi lahendama pädeva organi ehk distsiplinaarkolleegiumi puhul, ning et niisugusel juhul kohustab liidu õiguse esimuse põhimõte eelotsusetaotluse esitanud kohut jätma kohaldamata sätte, mis annab pädevuse sellisele organile.

- 169 Nagu on märgitud käesoleva kohtumääruse punktis 108, puudutavad tõlgendamisjuhised, mille Euroopa Kohus annab eelotsusetaotluse esitanud kohtule selle hindamiseks, kas distsiplinaarkolleegium on liidu õiguse tähenduses sõltumatu ja erapooletu kohus, eelkõige selle kohtu liikmete ametisse nimetamise tingimusi ja ametisse nimetamise menetlust.
- 170 Seega on ilmne, et selleks, et täita ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust tulenevaid kohustusi, peavad liikmesriigid tagama kohtuliku kontrolli võimaluse selle üle, kas liikmesriikide õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades kuuluvad liikmesriikide kohtud vastavad tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele; see kontroll hõlmab ka nende kohtute kohtunike ametisse nimetamise menetluse õiguspärasuse kontrollimist.
- 171 Seetõttu ei saa esmapilgul välistada, et liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esimeses väites nimetatud riigisisised sätted, mis keelavad liikmesriigi kohtutel kohtuniku ametisse nimetamise menetluse õiguspärasust või kohtu legitiimsust kontrollida, rikuvad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust ja harta artiklist 47 – arvestades Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat, mis käsitleb EIÕK artikli 6 lõiget 1 – tulenevat Poola Vabariigi kohustust tagada, et selle liikmesriigi kohtud, mis kuuluvad tema õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele.
- 172 Teiseks tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et liikmesriigi iga kohus peab oma pädevuse piires liikmesriigi organina ELL lepingu artikli 4 lõikes 3 sätestatud koostöö põhimõtte alusel kohaldama vahetult kohaldatavat liidu õigust tervikuna ja kaitsma õigusi, mida see annab isikutele, ning jätma kohaldamata iga riigisisese õigusnormi, mis on sellega vastuolus, olgu kõnealune õigusnorm siis vastu võetud enne liidu normi või pärast seda (8. septembri 2010. aasta kohtuotsus Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 21. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, punkt 31).
- 173 Sellest järeldub, et liidu õiguse olemusest endast tulenevate nõuetega on vastuolus riigi õiguskorra mis tahes säte või mis tahes seadusandlik, haldus- ja kohtupraktika, mis vähendab liidu õiguse tõhusust seeläbi, et ei võimalda liikmesriigi kohtul, kes on pädev liidu õigust kohaldama, teha selle kohaldamise ajal kõik vajalik, et jätta kohaldamata riigisisised õigusnormid, mis võivad takistada vahetu õigusmõjuga liidu normide täielikku toimet (8. septembri 2010. aasta kohtuotsus Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, punkt 56, ja Factortame jt, punkt 36, ning 4. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Minister for Justice and Equality ja Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, punkt 36).
- 174 Seega on liidu õiguse esimuse põhimõttega vastuolus riigisisene säte, mis takistab liikmesriigi kohtul, kelle poole on tema pädevuse raames pöördutud, kohaldada ELL artikli 19 lõike 1 teist lõiku koostoimes harta artikliga 47 ning jätta kõik nende sätetega vastuolus olevad riigisisised sätted kohaldamata.
- 175 Neil asjaoludel ei saa esmapilgul välistada, et esimeses hagiväites nimetatud riigisisised sätted rikuvad ka sellel liikmesriigil esimuspõhimõtte alusel lasuvaid kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47.

- 176 Võtmata praeguses staadiumis seisukohta esimese hagiväite raames poolte esitatud argumentide põhjendatuse kohta, mis kuulub asja sisuliselt arutava kohtuniku ainupädevusse, tuleb seega järeldada, et arvestades komisjoni esitatud tõendeid ja käesoleva kohtumääruse punktides 163–168 ning 172 ja 173 viidatud kohtupraktikat, ei ole selle väite raames esitatud komisjoni argumendid selgelt põhjendamatud sama kohtumääruse punktis 79 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 177 Seetõttu tuleb tõdeda, et *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud, ilma et oleks vaja hinnata, kas argument, et esimeses hagiväites nimetatud riigisisised sätted väidetavalt rikuvad ELTL artiklit 267, on esmapilgul põhjendatud, nagu tuleneb käesoleva kohtumääruse punktis 79 viidatud kohtupraktikast.

– *Kiireloomulisus*

- 178 Käesoleva kohtumääruse punktis 116 viidatud kohtupraktika kohaselt peab Euroopa Kohus kiireloomulisuse hindamiseks eeldama, et esimeses hagiväites silmas peetud riigisisised sätted, mis keelavad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus), üldkohtute ja halduskohtute kohtunikel kontrollida kohtunike ametisse nimetamise menetluse õiguspärasust ja vajaduse korral tuvastada selle õigusvastasus, võivad rikkuda ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47 tulenevat Poola Vabariigi kohustust tagada, et selle liikmesriigi kohtud, mis kuuluvad tema õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse tagatistele. Samuti tuleb eeldada, et need riigisisised sätted võivad takistada liikmesriigi kohtutel, kelle poole on nende pädevuse raames pööratud, kohaldada ELTL artikli 19 lõike 1 teist lõiku koostoimes harta artikliga 47 ja jätta nende liidu õiguse sätetega vastuolus olevad riigisisised sätted kohaldamata ning võivad seetõttu rikkuda liidu õiguse esimese põhimõtet.
- 179 Tuleb märkida, et asjaolu, et esimeses hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamine võib kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni takistada Poola kohtutel kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab tõhusa kohtuliku kaitse tagatistele, võib kahjustada selles ajavahemikus Poola kohtute sõltumatust ning seetõttu vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 124 viidatud kohtupraktikale tekitada tõsist ja korvamatut kahju liidu õiguskorrale ja õigustele, mis on õigussubjektidel liidu õiguse kohaselt, ning ELL artiklis 2 sätestatud väärtustele, millel liit rajaneb, eelkõige õigusriigile kui väärtusele.
- 180 Lisaks muudab nende sätete õigusliku konteksti eripära sellise tõsise ja korvamatu kahju tekkimise ohu veelgi tõenäolisemaks.
- 181 Nimelt tuleb meenutada, et muutmisseedus on viimane Poola kohtusüsteemi korraldust puudutavatest seadusandlikest reformidest, mida Poola Vabariik on teinud alates 2015. aasta lõpust. 2017. aasta reformi on tugevalt kritiseeritud nimelt Poola kohtute sõltumatusega seonduvate süsteemsete puudustega ja eeskätt seoses Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunike ametisse nimetamise tingimustega, ning selle reformi tõttu esitati ka mitu liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi ja eelotsusetaotlust Euroopa Kohtule ning komisjon esitas selle tõttu ELL artikli 7 lõike 1 kohaselt 20. detsembril 2017 ettepaneku nõukogu otsuse kohta, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola Vabariik rikub oluliselt õigusriigi põhimõtet (COM(2017) 835 final).

- 182 Olukorras, kus Poola kohtute sõltumatus on eelmises punktis nimetatud seadusandlike reformide tõttu tõsise kahtluse alla seatud, suurendab selliste riigisiseste sätete kohaldamine, mis takistavad liikmesriigi kohtutel kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab sõltumatuse nõuetele, ilmselgelt kahtlusi nende kohtute sõltumatuses ja tugevdab kuvandit, et Poola kohtuvõim ei ole sõltumatu, ning nõrgendab veelgi õigussubjektide ja teiste liikmesriikide usaldust Poola Vabariigi kohtusüsteemi vastu.
- 183 Poola Vabariik väidab, et liikmesriigi kohtute kohustus järgida liidu õiguse esimuse põhimõtet kõrvaldab tõsise ja korvamatu kahju tekkimise ohu, mis tuleneb esimeses hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamisest.
- 184 Selle argumendiga ei saa siiski nõustuda, sest – nagu on käesoleva kohtumääruse punktis 178 seoses kiireloomulisuse hindamisega märgitud – tuleb eeldada, et need sätted võivad takistada liikmesriigi kohtutel kohaldada ELTL artikli 19 lõike 1 teist lõiku koostoimes harta artikliga 47 ja jätta nende liidu õiguse sätetega vastuolus olevad riigisiseseadused sätted kohaldamata, mille tagajärjel rikuvad need kohtud liidu õiguse esimuse põhimõtet.
- 185 Lisaks tuleb arvesse võtta asjaolu, et kui liikmesriigi kohus täidab liidu õiguse esimuse põhimõtet tulenevaid kohustusi, toob see kaasa kõnealuste riigisiseste sätete eiramise kohtu poolt, ning see võib olla distsiplinaarsüütegu. Selle kohta olgu märgitud, et käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutisi meetmeid käsitlevates seisukohtades möönis Poola Vabariik, et kohtuniku ametisse nimetamise menetluse õiguspärasuse kontrollimine võib olla käsitatav süüteona, mis on ette nähtud muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktis 3 ja muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktis 3.
- 186 Ent nagu komisjon on rõhutanud, võib pelk võimalus, et liidu õiguse esimuse põhimõtet tulenevate kohustuste täitmise korral võib liikmesriigi kohtuniku suhtes algatada distsiplinaarmenetlust, ajendada teda selle põhimõtte järgimisest loobuma.
- 187 Lõpuks ei saa Poola Vabariik kiireloomulisuse puudumise tõendamiseks põhjendatult tugineda liikmesriigi kohtute tehtud otsuste edasikaebamise süsteemi olemasolule, kui ta ei too esile ühtegi asjaolu, mis võimaldaks tõendada, et süsteem on loodud nii, et käesoleva kohtumääruse punktides 181 ja 182 kirjeldatud olukorras võimaldab see kõrvaldada ohu, et kõneluste riigisiseste sätete kohaldamine tekitab liidu õiguskorrale tõsist ja korvamatut kahju.
- 188 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et kiireloomulisuse tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud.

– *Huvide kaalumine*

- 189 Komisjon märgib, et kui Euroopa Kohus nõustub esimese hagiväitega pärast seda, kui ta on keeldunud kohaldamast käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutist meedet, tekiks liidu õiguskorrale ja õigustele, mis on õigussubjektidel liidu õiguse kohaselt, tõsine ja korvamatu kahju, samas juhul, kui Euroopa Kohus määrab taotletud ajutise meetme ning seejärel lükkab kõnesoleva väite tagasi, on selle ainus tagajärg väites nimetatud sätete kohaldamise ajutine peatamine.

- 190 Poola Vabariik väidab, et kõnealuste riigisiseste sätete kohaldamise peatamine oleks vastuolus aluspõhimõtetega, mis tulenevad eelkõige Poola Vabariigi põhiseadusest, mistõttu ei tooks peatamine kaasa seda, et kohtud võivad kohtunikke tagandada muudel tingimustel kui need, mis on ette nähtud põhiseaduse artiklis 180. Lõppastmes kahjustaksid sellise peatamise tagajärjed selgelt õigusemõistmise huve.
- 191 Seoses sellega olgu meenutatud, et liidu õiguse esimuse põhimõttega kaasnevat mõju arvestades ei saa Poola Vabariik põhjendatult tugineda vastuolule riigisiseste sätete, sealhulgas põhiseaduse sätete, ja Euroopa Kohtu määratud ajutise meetme – nagu esimeses hagiväites nimetatud riigisiseste sätete peatamine – kohaldamisega kaasnevate tagajärgede vahel ega kahjule, mida selle vastuolu tõttu tekitab ajutise meetme rakendamine Poola Vabariigi huvidele. Igal juhul ei saa selline kahju – eeldusel, et see on tõendatud – üles kaaluda liidu üldist huvi, et tema õiguskord toimiks nõuetekohaselt.
- 192 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et asjaomaste huvide kaalumisel kaldub kaalukauss käesoleva määruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise kasuks.

Käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis e nimetatud ajutised meetmed

– Fumus boni iuris

- 193 Komisjon väidab, et teine hagiväide, mis käsitleb riigisiseseid sätteid, mille suhtes taotletakse käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis e nimetatud ajutisi meetmeid, ei ole esmapilgul selgelt põhjendatav, sest selles on konkreetselt väidetud, et kuna erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile anti ainupädevus läbi vaadata väiteid ja õigusküsimusi kohtu või kohtuniku sõltumatuse puudumise kohta, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47 ning ELTL artiklist 267 ja liidu õiguse esimuse põhimõttest.
- 194 Komisjon leiab, et viidatud riigisiseste sätete kohaselt ei tohi ükski muu liikmesriigi kohus peale erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi hinnata kohtuniku või kohtu sõltumatust ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu tähenduses koostoimes harta artikliga 47, ega esitada selle kohta Euroopa Kohtule eelotsuse küsimust ELTL artikli 267 alusel.
- 195 Komisjon tuletab eelkõige meelde, et kohtuotsusest A. K. nähtub, et iga liikmesriigi kohus, kes on olukorras, mis on võrreldav selle kohtuotsuse aluseks olnud liidetud kohtuasjades eelotsusetaotluse esitanud kohtu olukorraga, peab selle kohtuotsuse punktis 171 loetletud asjaoludest lähtudes kontrollima, kas asjaomane kohus on sõltumatu, ning kui kontrollimise tulemusel selgub, et see nii ei ole, jätma liidu õiguse esimuse põhimõtte alusel kohaldamata riigisiseseid sätteid, mis on vastuolus ELTL artikli 19 lõikega 1 ja harta artikliga 47.
- 196 Poola Vabariik ei nõustu sellega, et kohtuniku või kohtu sõltumatuse küsimuste lahendamise pädevuse andmine kindlale kolleegiumile, nimelt erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile, oleks ELTL artikli 19 lõike 1 teise lõigu ja harta artikli 47 rikkumine. Sellega seoses täpsustab Poola Vabariik, et selline pädevuse andmine on põhjendatud vajadusega tagada neis olulistest põhiseaduslikkuse küsimustes spetsialiseerumine ja kõrvaldada kohtute sõltumatuse küsimustes kohtupraktika lahknevuse oht.

- 197 Selleks et kontrollida, kas *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis e nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise puhul täidetud, tuleb poolte argumente silmas pidades esmalt märkida, et teine hagiväide tõstatab muu hulgas küsimuse, kas ELL artikli 19 lõike 1 teine lõik koostoimes harta artikliga 47 võimaldab anda kohtuniku või kohtu sõltumatuse küsimuste lahendamise pädevuse üksnes spetsialiseerunud kohtule, ning kui see on nii, siis millised tingimused peavad olema täidetud, et tagada õigussubjektide õigus tõhusale kohtulikule kaitsele. Tegemist on keerulise õigusliku küsimusega, mille lahendus ei ole ilmne ja väärib seega põhjalikku analüüsi, mida ei saa aga teha ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustavad kohtunikud.
- 198 Teisena tuleb tõdeda, et nagu märkis komisjon, ilma et Poola Vabariik oleks sellele vastu vaieldnud, on teises hagiväites viidatud riigisiseste sätete kohaselt esiteks ainult erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium pädev lahendada kohtuniku või kohtu sõltumatusega seotud õigusküsimusi, mistõttu on liikmesriigi kohtud kohustatud saatma kõik nende menetletavates asjades üles kerkinud sellelaadsed küsimused kõnealusele kolleegiumile. Teiseks on selle kolleegiumi hinnangud kohtuniku või kohtu sõltumatuse kohta liikmesriigi kohtutele siduvad. Kolmandaks on ainult see kolleegium pädev lahendada kaebusi, milles palutakse tuvastada Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus), üldkohtute ja halduskohtute jõustunud kohtuotsuste õigusvastasus, kui väidetav õigusvastasus on seotud kohtuotsuse teinud isiku kohtunikustaatusiga.
- 199 Käesoleva kohtumääruse punktides 163–168 viidatud kohtupraktikat arvestades ei saa esmapilgul välistada, et esimeses hagiväites nimetatud riigisisised sätted, mis takistavad muudel Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kolleegiumidel peale erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi ning üldkohtutel ja halduskohtutel kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab sõltumatuse nõuetele, rikuvad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust, koostoimes harta artikliga 47, tulenevat Poola Vabariigi kohustust tagada, et liikmesriigi kohtud, mis kuuluvad tema õiguskaitsevahendite süsteemi liidu õigusega hõlmatud valdkondades, vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele.
- 200 Kolmandaks, nagu käesoleva kohtumääruse punktis 173 juba meenutatud, on liidu õiguse olemusest endast tulenevate nõuetega vastuolus riigi õiguskorra mis tahes säte või mis tahes seadusandlik, haldus- ja kohtupraktika, mis vähendab liidu õiguse tõhusust seeläbi, et ei võimalda liikmesriigi kohtul, kes on pädev liidu õigust kohaldama, teha selle kohaldamise ajal kõik vajalik, et jätta kohaldamata riigisisised õigusnormid, mis võivad takistada vahetu õigusmõjuga liidu normide täielikku toimet (8. septembri 2010. aasta kohtuotsus Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 201 Euroopa Kohus on täpsustanud, et sellise olukorraga on tegemist liidu õigusnormi ja hilisema riigisisese seaduse vahelise vastuolu korral, kui vastuolu lahendamine on jäetud omaenda kaalutusõigusega asutusele, kes ei ole liidu õiguse kohaldamist tagav kohus, isegi kui liidu õiguse täielik toime on sellisel juhul takistatud vaid ajutiselt (8. septembri 2010. aasta kohtuotsus Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 202 Lõpuks on Euroopa Kohus veel täpsustanud, et kui riigisisese kohtu hinnangud ei ole kooskõlas liidu õigusega, peab teine liikmesriigi kohus, millele on riigi õiguse kohaselt tingimusteta siduv esimesena nimetatud kohtu esitatud liidu õiguse tõlgendus, jätma omal algatusel kohaldamata sellise riigisisese õigusnormi, mis nõuab temalt, et ta peab järgima esimesena nimetatud kohtu poolt liidu õigusele antud tõlgendust, ning sellega on eelkõige tegemist juhul, kui riigisisene siduv õigusnorm takistaks liikmesriigi kohut asjakohaselt arvestada tema menetluses olevas kohtuasjas

sellega, et Euroopa Kohus on pidanud mingit riigisisest õigusnormi vastuolus olevaks liidu õigusega, ja tagada, et liidu õiguse esimus oleks nõuetekohaselt garanteeritud, võttes selleks kõik vajalikud meetmed (7. juuni 2018. aasta kohtumäärus Filippi jt, C-589/16, EU:C:2018:417, punktid 35 ja 36 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 203 Arvestades käesoleva kohtumääruse punktides 200–202 viidatud kohtupraktikat, ei saa seega esmapilgul välistada ka seda, et teises hagiväites nimetatud riigisisised sätted rikuvad sellel liikmesriigil esimuspõhimõtte alusel lasuvaid kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47.
- 204 Võtmata praeguses staadiumis seisukohta teise hagiväite raames poolte esitatud argumentide põhjendatuse kohta, mis kuulub asja sisuliselt arutava kohtuniku ainupädevusse, tuleb seega järeldada, et arvestades komisjoni esitatud tõendeid ja käesoleva kohtumääruse punktides 163–168 ning 200–202 viidatud kohtupraktikat, ei ole selle väite raames esitatud komisjoni argumendid selgelt põhjendamatud sama kohtumääruse punktis 79 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 205 Seetõttu tuleb tõdeda, et *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis e nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud, ilma et oleks vaja hinnata, kas argument, et teises hagiväites nimetatud riigisisised sätted väidetavalt rikuvad ELTL artiklit 267, on esmapilgul põhjendatud, nagu tuleneb käesoleva kohtumääruse punktis 79 viidatud kohtupraktikast.

– *Kiireloomulisus*

- 206 Vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 116 viidatud kohtupraktikale peab Euroopa Kohus kiireloomulisuse hindamiseks eeldama, et teises hagiväites silmas peetud riigisisised sätted, mis annavad erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile ainupädevuse lahendada kohtuniku või kohtu sõltumatuse küsimusi ning takistavad seetõttu Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus), üldkohtute ja halduskohtute kohtunikel kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab kohtute sõltumatuse nõudele, võivad rikkuda ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47 tulenevat Poola Vabariigi kohustust tagada, et kohtud vastaksid tõhusa kohtuliku kaitse tagatistele. Samuti tuleb eeldada, et need sätted võivad takistada liikmesriigi kohtutel, kelle poole on nende pädevuse raames pöördutud, kohaldada ELTL artikli 19 lõike 1 teist lõiku koostoimes harta artikliga 47 ja jätta kohaldamata riigisisised sätted, mis on nende liidu õigusnormidega vastuolus, ning rikkuda seeläbi liidu õiguse esimuse põhimõtet.
- 207 Tuleb märkida, et asjaolu, et teises hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamine takistab liikmesriigi kohtutel – välja arvatud erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium – kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni arutada kohtuniku või kohtu sõltumatusega seotud küsimusi ja seega kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab tõhusa kohtuliku kaitse tagatistele, võib kahjustada selles ajavahemikus Poola kohtute sõltumatust ning seetõttu vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 124 viidatud kohtupraktikale tekitada tõsist ja korvamatut kahju liidu õiguskorrale ja õigustele, mis on õigussubjektidel liidu õiguse kohaselt, ning ELL artiklis 2 sätestatud väärtustele, millel liit rajaneb, eelkõige õigusriigi väärtusele.
- 208 Lisaks muudab nende sätete õigusliku konteksti eripära, mida on kirjeldatud käesoleva kohtumääruse punktides 181 ja 182, sellise tõsise ja korvamatu kahju tekkimise ohu veelgi tõenäolisemaks.

- 209 Poola Vabariik eitab niisuguse kahju tekkimise ohtu, sest kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni analüüsib kohtuniku või kohtu sõltumatust puudutavaid väiteid erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium, mille sõltumatus on väljaspool kahtlust.
- 210 Siiski tuleb arvesse võtta asjaolu, et ühelt poolt loodi sarnaselt distsiplinaarkolleegiumiga erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium kõrgeima kohtu seadusega ning nagu nähtub Poola Vabariigi seisukohtadest, nimetatakse selle kolleegiumi liikmed nagu ka distsiplinaarkolleegiumi liikmed ametisse KRSi osalusel toimuva menetluse tulemusena. Arvestades aga Euroopa Kohtu poolt kohtuotsuses A. K. esitatud tõlgendamisjuhiseid, ei saa kinnitada, nagu seda teeb Poola Vabariik, et erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi sõltumatus on väljaspool kahtlust.
- 211 Teiselt poolt tuleb märkida, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõike 3 kohaselt ei vaata erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium läbi taotlusi, mis puudutavad kohtuniku ametisse nimetamise õiguspärasuse või tema õigusemõistmispädevuse legitiimsuse tuvastamist või hindamist.
- 212 Sellest tuleneb, et teises hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamine tähendab, et kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni ei saa ükski liikmesriigi kohus neid küsimusi analüüsida, mis – nagu käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d osutatud ajutiste meetmete analüüsimisel tõdetud – võib tekitada tõsist ja korvamatut kahju liidu õiguskorrale ja õigussubjektide õigustele tõhusale õiguskaitsevahendile.
- 213 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et kiireloomulisuse tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis e nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud.

– *Huvide kaalumine*

- 214 Komisjon märgib, et kui Euroopa Kohus nõustub teise hagiväitega pärast seda, kui ta on keeldunud kohaldamast käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d nimetatud ajutist meedet, tekiks liidu õiguskorrale ja õigustele, mis on õigussubjektidel liidu õiguse kohaselt, tõsine ja korvamatu kahju, samas kui juhul, kui Euroopa Kohus määrab taotletud ajutised meetmed ning seejärel lükkab kõnesoleva väite tagasi, on selle ainus tagajärg muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõigete 2 ja 4–6 ning artikli 82 lõigete 2–5 sätete kohaldamise ajutine peatamine.
- 215 Poola Vabariik väidab omakorda, et ühelt poolt ei tähenda teises hagiväites nimetatud riigisiseste sätete peatamine seda, et liikmesriigi kohtud võivad analüüsida küsimusi, mis nende sätetega on antud erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi ainupädevusse, mistõttu ei aita selline peatamine saavutada sellega taotletavat eesmärki. Teiselt poolt rikuks selline peatamine õigust seaduse alusel moodustatud kohtule ja õiguskindluse põhimõtet, sest ükski riigisisene säte ei reguleeri sisulist pädevust arutada neid õigusküsimusi, mille läbivaatamise ainupädevus on kõnealuste sätetega antud erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumi ainupädevusse.
- 216 Seoses sellega olgu meenutatud, et sellise ajutise meetme rakendamine, mille eesmärk on peatada riigisisese sätte kohaldamine, hõlmab asjaomase liikmesriigi kohustust tagada enne selle sätte jõustumist kehtinud õigusliku olukorra taastamine ning see liikmesriik on järelikult kohustatud

kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni kohaldama sätteid, mis tunnistati kehtetuks, asendati või mida muudeti sättega, mille kohaldamine tuleb peatada (vt selle kohta 17. detsembri 2018. aasta kohtumäärus komisjon vs. Poola, C-619/18 R, EU:C:2018:1021, punktid 95 ja 107).

- 217 Seega ei ole võimalik tuvastada, et õigust seaduse alusel moodustatud kohtule ja õiguskindluse põhimõtet on rikutud, mis Poola Vabariigi sõnul tuleneks teises hagiväites nimetatud riigisiseste sätete peatamisest kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni.
- 218 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et asjaomaste huvide kaalumisel kaldub kaalukauss käesoleva määruse punkti 38 esimese taande alapunktis e nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise kasuks.

Käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutised meetmed

– Fumus boni iuris

- 219 Komisjon väidab, et kolmas hagiväi de, mis käsitleb riigisiseseid sätteid, mille suhtes taotletakse käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutisi meetmeid, ei ole esmapilgul selgelt põhjendamatu, sest selles on konkreetselt väidetud, et kuna Poola Vabariik võttis vastu ja jättis jõusse muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktid 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktid 1–3, võimaldades distsiplinaarsüüteks kvalifitseerida selle, kui kohtunik kontrollib, kas järgitud on liidu nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut, siis on Poola Vabariik rikkunud kohustusi, mis tulenevad ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust koostoimes harta artikliga 47 ning ELTL artiklist 267.
- 220 Esiteks väidab komisjon, et distsiplinaarsüütegude koosseisu tunnused, mis on ette nähtud muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktides 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktides 2 ja 3, nimelt „tegevus või tegevusetus, mis võib kohtuvõimu toimimist tõsiselt takistada või kahjustada“, või „tegevus, mis seab kahtluse alla kohtuniku töösuhte olemasolu või kohtuniku ametisse nimetamise kehtivuse“, on sedavõrd ebamäärased, et nende süütegude alla võivad kuuluda juhud, kus kohtunik kontrollib, kas mingi kohus vastab kohtunike sõltumatuse nõuetele ELL artikli 19 lõike 1 tähenduses koostoimes harta artikliga 47. Eelkõige võib komisjoni arvates „tegevuseks, mis seab kahtluse alla kohtuniku töösuhte olemasolu või kohtuniku ametisse nimetamise kehtivuse“ pidada kohtuniku hinnangut, et kohtukoosseis, kuhu ta kuulub, või muu kohtukoosseis ei vasta sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut puudutavale nõudele nende liidu õigusnormide tähenduses, sest sellesse kohtukoosseisu kuuluv kohtunik nimetati ametisse nõuete vastaselt. Sellest annab tunnistust asjaolu, et 5. augustil 2020 algatati Sąd Apelacyjny Szczecin (Szczecini apellatsioonikohus, Poola) kohtuniku suhtes distsiplinaarmenetlus vastavalt muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktile 3.
- 221 Tuginedes eelkõige 27. veebruari 2018. aasta kohtuotsuse Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117) punktist 32 ning 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsuse (uuesti läbivaatamine) Simpson vs. nõukogu ja HG vs. komisjon (C-542/18 RX-II ja C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232) punktides 55, 57, 70 ja 71 tulenevatele õiguspõhimõtetele, väidab komisjon seega, et kolmandas hagiväites silmas peetud riigisisised sätted on vastuolus ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga koostoimes harta artikliga 47.

- 222 Lisaks on nendes sätetes nimetatud distsiplinaarsüüteo kohtuotsuste sisuga seotud, mis on vastuolus 25. juuli 2018. aasta kohtuotsuse Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) punktiga 67.
- 223 Teiseks väidab komisjon, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktis 1 nimetatud distsiplinaarsüüteo aluseks on ebamäärane mõiste, st „õigusnormide ilmselge ja jäme rikkumine“, mis võib viidata nii kohtulahendite sisule kui ka selliste riigisiseste sätete rikkumisele, mis keelavad kohtuliku kontrolli selle üle, kas kohus vastab kohtunike sõltumatus nõuetele liidu õiguse tähenduses.
- 224 Poola Vabariik kinnitab, et distsiplinaarvastutus, mida kannavad kohtunikud vastavalt muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktidele 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktidele 1–3, ei hõlma vastutust kohtulahendite sisu alusel, mistõttu ei saa seda pidada kohtunikele surve avaldamiseks või õigusemõistmisesse sekkumiseks.
- 225 Mis puudutab esiteks muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktis 2 ja muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktis 2 ette nähtud süütegu, mis seisneb õigusemõistmise märgatavalt raskemaks või koguni võimatuks muutmises, siis Poola Vabariik ei nõustu sellega, et kohtuotsuses A. K. kirjeldatud kohustuste täitmist kohtu poolt võiks pidada selliseks süüteks, sest ühelt poolt on ilmne, et Euroopa Kohtu otsus ei saa sisaldada juhiseid, mille järgimine muudaks õigusemõistmise märgatavalt raskemaks, ning teiselt poolt ei ole see kohtuotsus lahend, mis selle sisu tõttu ohustaks õigusemõistmise toimimist. Lisaks märgib Poola Vabariik, et niisugusel süüteol on riigisisestes õiguskordades väga oluline roll ning see on ette nähtud ka teiste liikmesriikide põhiseaduslike normidega, mis käsitlevad kohtuvõimu. Komisjoni vaidlustatud riigisiseste sätete puhul on eeskujuks olnud eelkõige Prantsuse õigus, mida komisjon ei ole kritiseerinud.
- 226 Teiseks, mis puudutab muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktis 3 ja muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktis 3 ette nähtud süütegu, mis seisneb kohtuniku töösuhte olemasolu või kohtuniku ametisse nimetamise kehtivuse kahtluse alla seadmises, siis kordab Poola Vabariik argumente, mida on kirjeldatud käesoleva kohtumääruse punktides 158 ja 159 seoses kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis d osutatud ajutiste meetmete analüüsimisega. Poola Vabariik ei vaidle vastu komisjoni väidetele, mis käsitlevad Sąd Apelacyjny w Szczecinie (Szczecini apellatsioonikohus, Poola) kohtuniku suhtes distsiplinaarmentluse algatamist, kuid rõhutab, et Poola kohtunike ametisse nimetamise põhiseaduslikku mudelit arvestades kujutab kohtunike ametisse nimetamise õiguspärasuse hindamise keeld endast distsiplinaarsüütegu määratleva õigusnormi sisu täpsustust ning on täiesti põhjendatud ja otstarbekas.
- 227 Kolmandaks väidab Poola Vabariik seoses muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktis 1 ette nähtud süüteoga, mis seisneb õigusnormide ilmselges ja jämedas rikkumises, et seda süütegu ei saa võrdsustada distsiplinaarvastutusega kohtuotsuse sisu alusel või tavaliste vigade eest, mida kohtunik võib asja lahendades teha. Nagu nähtub Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtupraktikast, puudutab see süütegu õigusnormide rikkumise erandjuhtumeid, nimelt juhtumeid, mil rikkumine on ilmne ja raske ning sellise süüteo toimepanija vastutusele võtmine on põhjendatud.
- 228 Selleks et kontrollida, kas *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud, tuleb esiteks meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtumääruse punktidest 171 ja 199, on riigisisessed sätted,

mis takistavad liikmesriigi kohtutel, kes peavad tõlgendama ja kohaldama liidu õigust, kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab tõhusa kohtuliku kaitse olemuslikele nõuetele, ning eelkõige kontrollida kohtuniku või kohtu nimetamise menetluse õiguspärasust, esmapilgul vastuolus ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga koostoimes harta artikliga 47.

- 229 Seega tuleb tõdeda, et riigisisised sätted, millest tuleneb, et liikmesriigi kohtunike suhtes võib sellise kontrolli tegemise tõttu alгатada distsiplinaarmenetluse, on esmapilgul samuti vastuolus ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga ja harta artikliga 47.
- 230 Teiseks tuleb meenutada, et nagu nähtub käesoleva kohtumääruse punktis 87 viidatud kohtupraktikast, kohustab ELL artikli 19 lõike 1 teisest lõigust tulenev sõltumatus ja erapooletuse nõue vältima ohtu, et isikutele, kelle ülesanne on mõista õigust, kohaldatavat distsiplinaarkorda kasutatakse kohtulahendite sisu poliitilise kontrolli süsteemina.
- 231 Selleks on eeskätt oluline, et ette oleksid nähtud reeglid, milles on piisavalt selgelt ja täpselt määratletud tegevus, mis võib kaasa tuua kohtuniku distsiplinaarvastutuse, et tagada kohtunike ülesannetele omane sõltumatus ja vältida ohtu, et kohtuniku distsiplinaarvastutus võib tekkida ainuüksi tema tehtud otsuse tõttu (vt analoogia alusel 18. mai 2021. aasta kohtuotsus Asociația „Forumul Judecătorilor Din România“ jt, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ja C-397/19, EU:C:2021:393, punkt 234).
- 232 Käesoleval juhul on algusest peale ilmne, nagu komisjon märkis, et muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktide 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktide 2 ja 3 sõnastus on sedavõrd abstraktne ja ebamäärane, et esmapilgul ei saa välistada, et kohtuniku suhtes alгатatakse distsiplinaarmenetlus ainuüksi seetõttu, et ta on kontrollinud, kas kohtunik või kohtukoosseis vastab kohtunike sõltumatus nõuetele, ja eelkõige tuvastanud kohtunike ametisse nimetamise menetluse õigusvastasuse.
- 233 Sama kehtib muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punkti 1 puhul. Kuna väljend „õigusnormide ilmselge ja jäme rikkumine“ on abstraktne ja ebamäärane, siis ei saa esmapilgul välistada, et kohtuniku suhtes alгатatakse distsiplinaarmenetlus tema tehtud lahendite väidetava „ekslikkuse“ tõttu või seetõttu, et ta ei ole järginud riigisiseseid sätteid, mis takistavad riigisisestel kohtutel kontrollida, kas kohtunik või kohtukoosseis vastab kohtunike sõltumatus nõuetele.
- 234 Võttes arvesse kolmandas hagiväites nimetatud riigisiseste sätete sõnastust, ei saa seega esmapilgul välistada, et lisaks sellele, et need sätted takistavad liikmesriigi kohtul kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, võimaldavad need ka distsiplinaarkorra kasutamist kohtulahendite sisu poliitilise kontrolli süsteemina ning on seetõttu vastuolus ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga koostoimes harta artikliga 47.
- 235 Veelgi enam kehtib see hinnang muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punkti 3 ja muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punkti 3 puhul, sest nagu nähtub käesoleva kohtumääruse punktides 220 ja 226 kirjeldatud poolte argumentidest, võib kohtuniku ametisse nimetamise õigusvastasuse tuvastamine kujutada endast nendes sätetes ette nähtud rikkumist.
- 236 Käesoleva kohtumääruse punktis 234 esitatud hinnangut tugevdab ka asjaolu, et kohtunike vastu alгатatud distsiplinaarmenetlustes tehtud otsuseid kontrollib organ, st distsiplinaarkollegium, kelle sõltumatus puudumist ei saa esmapilgul välistada, nagu on tõdetud käesoleva kohtumääruse punktis 97. Komisjon rõhutas sellega seoses veel asjaolu, et kõnealustes riigisisestes sätetes ette nähtud distsiplinaarsüüteod kehtestati muutmiseseadusega, mis võeti vastu üks kuu pärast seda,

kui Euroopa Kohus oli kuulutanud kohtuotsuse A. K. ja andnud eelotsusetaotluse esitanud kohtule juhised selle kolleegiumi sõltumatuse hindamiseks – juhised, mille põhjal saab liikmesriigi kohus hinnata sellise kohtuniku või kohtu sõltumatust, kellel on pädevus teha otsused enda menetluses olevates kohtuasjades.

- 237 Mis puudutab muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõikes 1 ette nähtud süüteo „õigusnormide ilmselge ja jäme rikkumine“ koosseisu tunnuseid käsitlevat Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtupraktikat, millele Poola Vabariik viitas, siis piisab tõdemisest, et see kohtupraktika kujunes välja enne distsiplinaarkolleegiumi loomist 2017. aastal ning *a fortiori* enne seda, kui 2019. aastal võeti muutmiseadusega vastu riigisiseseid sätteid, mida on silmas peetud eeskätt kahes esimeses hagiväites. Järelikult ei saa see kohtupraktika seada kahtluse alla käesoleva kohtumääruse punktis 234 esitatud hinnangut.
- 238 Lõpuks, nagu on märgitud käesoleva kohtumääruse punktis 111, ei saa Poola Vabariik edukalt tugineda selliste riigisiseste sätetega sarnaste eeskirjade väidetavale olemasolule teistes liikmesriikides, et tõendada, et *fumus boni iuris*'e tingimus ei ole käesoleval juhul täidetud.
- 239 Võtmata praeguses staadiumis seisukohta kolmanda hagiväite raames poolte esitatud argumentide põhjendatuse kohta, mis kuulub asja sisuliselt arutava kohtuniku ainupädevusse, tuleb seega järeldada, et arvestades komisjoni esitatud tõendeid ja käesoleva kohtumääruse punktides 163–68 ning 230 ja 231 viidatud kohtupraktikat, ei ole selle väite raames esitatud komisjoni argumendid selgelt põhjendamatud sama kohtumääruse punktis 79 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 240 Järelikult tuleb tõdeda, et *fumus boni iuris*'e tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud.

– Kiireloomulisus

- 241 Vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 116 viidatud kohtupraktikale peab Euroopa Kohus kiireloomulisuse hindamiseks eeldama, et kolmandas hagiväites nimetatud riigisiseseid sätteid võivad ühelt poolt takistada liikmesriigi kohtul kontrollida, kas kohtunik või kohus vastab tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, ning teiselt poolt võimaldada distsiplinaarkorra kasutamist kohtulahendite sisu poliitilise kontrolli süsteemina ning olla seetõttu vastuolus ELL artikli 19 lõike 1 teise lõiguga koostoimes harta artikliga 47.
- 242 Komisjoni eeskujul tuleb märkida, et asjaolu, et ühelt poolt võib kolmandas hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamine takistada liikmesriigi kohtutel kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni kontrollida, kas kohtunik või kohus vastavad tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, ning teiselt poolt võib distsiplinaarkorda kuni selle kohtuotsuse kuulutamiseni kasutada kohtulahendite sisu poliitilise kontrolli süsteemina, võib selles ajavahemikus kahjustada Poola kohtute sõltumatust ning seetõttu vastavalt käesoleva kohtumääruse punktis 124 viidatud kohtupraktikale tekitada tõsist ja korvamatut kahju liidu õiguskorrale ja õigustele, mis õigussubjektidel on liidu õiguse kohaselt, ning ELL artiklis 2 sätestatud väärtustele, millel liit rajaneb, eelkõige õigusriigile kui väärtusele.
- 243 Poola Vabariik eitab kiireloomulisust, viidates sellele, et pärast 8. aprilli 2020. aasta kohtumäärust komisjon vs. Poola (C-791/19 R, EU:C:2020:277) on distsiplinaarkolleegiumi tegevus kohtunike distsiplinaarasjade osas peatatud. See liikmesriik märgib, et kõnealuse peatamise tõttu, mis

kestab kuni sisulise otsuse kuulutamiseni kohtuasjas C-791/19, ei kohalda distsiplinaarkolleegium üldiselt sätteid, mille komisjon on vaidlustanud, mistõttu ei ole kiiret nende sätete kohaldamise peatamisega, sest selle toimel ei hoitaks ära mingit ohtu.

- 244 Kuigi on tõsi, et distsiplinaarkolleegiumi tegevuse peatamine vähendab kõnealuste riigisiseste sätete kohaldamisest tuleneva tõsise ja korvamatu kahju tekkimise ohtu, ei võimalda see peatamine siiski sellist ohtu kõrvaldada.
- 245 Nagu komisjon märkis, võib nimelt pelk võimalus, et mõne Poola kohtuniku suhtes võib sõltuvalt olukorrast alustada distsiplinaarmenetlust seetõttu, et ta on kontrollinud, kas kohtunik või kohus vastab tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele, mõjutada Poola kohtunike sõltumatust, olenemata sellest, millises kohtuorganism distsiplinaarmenetlus toimub.
- 246 Pealegi võib pelk asjaolu, et on olemas riigisisised sätted, mis võimaldavad kasutada distsiplinaarkorda kohtulahendite sisu poliitilise kontrolli süsteemina, panna õigussubjektide ja teisi liikmesriike kahtlema Poola kohtute sõltumatuses, mis võib tekitada tõsist ja korvamatut kahju.
- 247 Lõpuks, mis puudutab eelkõige muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punkti 1, siis väidab Poola Vabariik, et selle sätte kohaldamise peatamise taotlus on esitatud hilinevalt ja on täiesti arusaamatu. Selles kontekstis väidab nimetatud liikmesriik ühelt poolt, et komisjon ei ole esitanud ühtegi põhjendust, miks peaks peatama selle Poolas pikaajalise põhiseadusliku tavaga seotud sätte kohaldamise, ja teiselt poolt, et asjaolu, et kohtuasjas C-791/19 vaidlustas komisjon liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi raames üldkohtute seaduse artiklis 107 sisalduva analoogilise sätte, nõudmata siiski selle kohaldamise peatamist, tõendab, et tegelikult ei ole komisjoni arvates mingit ohtu, et muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punkti 1 kohaldamine võiks tekitada kahju.
- 248 Esiteks, vastupidi Poola Vabariigi väidetule on komisjon toonud esile põhjused, miks ta leiab, et kõikide kolmandas hagiväites nimetatud sätete kohaldamine tuleb peatada. Teiseks, nagu on märgitud käesoleva kohtumääruse punktides 138 ja 237, kehtestati muutmiseseadusega mitu sätet – nagu kahes esimeses hagiväites nimetatud sätted –, mis võivad mõjutada muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktis 1 nimetatud süüteo ulatust ja mis kujutavad endast kiireloomulisuse hindamisel seega uusi asjaolusid võrreldes nendega, mis olid olemas enne muutmiseseaduse vastuvõtmist.
- 249 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et kiireloomulisuse tingimus on käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise osas täidetud.

– Huvide kaalumine

- 250 Komisjon märgib, et kui Euroopa Kohus nõustub kolmanda hagiväitega pärast seda, kui ta on keeldunud kohaldamast käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutist meetet, tekiks tõsine ja korvamatu kahju liidu õiguskorrale ja õigustele, mis on õigussubjektidel liidu õiguse kohaselt, eeskätt nende põhiõigusele tõhusale õiguskaitsevahendile sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus.

- 251 Seevastu juhul, kui Euroopa Kohus võtab taotletud ajutise meetme ning seejärel lükkab kõnesoleva väite tagasi, on selle ainus tagajärg muudetud üldkohtute seaduse artikli 107 lõike 1 punktide 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktide 1–3 kohaldamise ajutine peatamine ning sellest tulenevalt on ajutiselt võimatu kvalifitseerida nende sätete kohaselt süüteoaks seda, kui kohtunik on õigusemõistmise raames kontrollinud, kas on järgitud liidu nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu tähenduses koostoimes harta artikliga 47.
- 252 Poola Vabariik väidab eelkõige, et riigisiseste sätete kohaldamata jätmine kuni lõpliku kohtuotsuse kuulutamiseni toob kaasa selle, et kogu selle ajavahemiku jooksul oleks väärkäitumine, mis peaks kahtlemata kaasa tooma distsiplinaarvastutuse, hoopis lubatud. Nii võivad Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunikud muu hulgas dateerida kohtudokumente varasema kuupäevaga, varjata kohtuasjade lahendamiseks olulisi dokumente, määrata karistusi, mida ei ole seaduses ette nähtud, või muuta lahendeid viisil, mida ei ole menetlustes ette nähtud, või teha lahendeid, mida ei ole nendes menetlustes ette nähtud. Kõnealuste riigisiseste sätete kohaldamise peatamine kahjustaks seega Poola Vabariigi huve.
- 253 Selle kohta piisab siiski märkimisest, et nagu käesoleva kohtumääruse punktist 216 nähtub, hõlmab kolmandas hagiväites nimetatud riigisiseste sätete kohaldamise peatamine Poola Vabariigi kohustust kohaldada kuni kohtuotsuse kuulutamiseni sätteid, mis tunnistati kehtetuks, asendati või mida muudeti selles hagiväites nimetatud sätetega. Seega ei saa käesoleva kohtumääruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutise meetme kohaldamine tekitada kahju, millele see liikmesriik viitab.
- 254 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et asjaomaste huvide kaalumisel kaldub kaalukauss käesoleva määruse punkti 38 esimese taande alapunktis c nimetatud ajutiste meetmete kohaldamise kasuks.
- 255 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb rahuldada komisjoni esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotlus, millele on viidatud käesoleva kohtumääruse punktis 1.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohtu asepresident otsustab:

1. Poola Vabariik on kohustatud viivitamata ja kuni selle kohtuotsuse tegemiseni, millega lõpetatakse menetlus kohtuasjas C-204/21,
 - a) peatama esiteks 8. detsembri 2017. aasta kõrgeima kohtu seaduse (ustawa o Sądzie Najwyższym), mida on muudetud 20. detsembri 2019. aasta seadusega, millega muudetakse üldkohtute korralduse seadust, kõrgeima kohtu seadust ja teatud muid seadusi (ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw), artikli 27 lõike 1 punkti 1a ja muude sätete kohaldamise, mille alusel on Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Dyscyplinarna (distsiplinaarkolleegium) pädev lahendada nii esimeses kui ka teises astmes loataotlusi kriminaalmenetluse alustamiseks kohtunike või kohtunikukandidaatide suhtes, nende eelvangistuseks, kinnipidamiseks või kohtusse toomiseks, ning teiseks peatama selle artikli alusel selliste juba tehtud distsiplinaarkolleegiumi otsuste toime, millega on antud luba kohtuniku suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks või tema eelvangistuseks, ning hoiduma selles artiklis nimetatud asjade saatmisest kohtusse, kes ei vasta sõltumatuse nõuetele, mis on määratletud eelkõige 19. novembri 2019. aasta kohtuotsuses A. K. jt (kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumi sõltumatus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982);

- b) peatama muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 27 lõike 1 punktide 2 ja 3 sätete kohaldamise, mille alusel on Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Dyscyplinarna (distsiplinaarkolleegium) pädev lahendama Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) kohtunike staatust ja ülesannete täitmist puudutavaid asju, sealhulgas tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse asju ja kõrgeima kohtu kohtunike pensionile saatmisega seotud asju, ning hoiduma nimetatud asjade saatmisest kohtusse, kes ei vasta sõltumatuse nõuetele, mis on määratletud eelkõige 19. novembri 2019. aasta kohtuotsuses A. K. jt (kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumi sõltumatus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982);
- c) peatama 27. juuli 2001. aasta seaduse üldkohtute korralduse kohta (ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych), mida on muudetud seadusega, millega muudetakse üldkohtute korralduse seadust, kõrgeima kohtu seadust ja teatud muid seadusi, artikli 107 lõike 1 punktide 2 ja 3 ning muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 72 lõike 1 punktide 1–3 sätete kohaldamise, mis võimaldavad algtada kohtunike suhtes distsiplinaarmenetluse selle eest, et nad on kontrollinud, kas on järgitud sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut puudutavaid nõudeid ELL artikli 19 lõike 1 tähenduses koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47;
- d) peatama muudetud üldkohtute seaduse artikli 42a lõigete 1 ja 2 ning artikli 55 lõike 4, muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõike 3 ning artikli 29 lõigete 2 ja 3 ning 25. juuli 2002. aasta halduskohtute korralduse seaduse (ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych), mida on muudetud seadusega, millega muudetakse üldkohtute korralduse seadust, kõrgeima kohtu seadust ja teatud muid seadusi, artikli 5 lõigete 1a ja 1b ning seaduse, millega muudetakse üldkohtute korralduse seadust, kõrgeima kohtu seadust ja teatud muid seadusi, artikli 8 sätete kohaldamise, kui need keelavad riigisisestel kohtutel kontrollida, kas on järgitud Euroopa Liidu nõudeid, mis puudutavad sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut ELL artikli 19 lõike 1 tähenduses koostoimes põhiõiguste harta artikliga 47;
- e) peatama muudetud kõrgeima kohtu seaduse artikli 26 lõigete 2 ja 4–6 ning artikli 82 lõigete 2–5 ning seaduse, millega muudetakse üldkohtute korralduse seadust, kõrgeima kohtu seadust ja teatud muid seadusi, artikli 10 sätete kohaldamise, millega anti Sąd Najwyższy (Poola kõrgeim kohus) Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego'le (Poola kõrgeima kohtu erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegium) ainupädevus läbi vaadata väiteid kohtu või kohtuniku sõltumatuse puudumise kohta, ning
- f) teavitama Euroopa Komisjoni ühe kuu jooksul pärast seda, kui on teatavaks tehtud Euroopa Kohtu määrus, millega määrati taotletavate ajutiste meetmete kohaldamine, kõikidest meetmetest, mis ta on võtnud selle kohtumääruse täies ulatuses täitmiseks.

2. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.

Allkirjad